Kulturně společenský **časopis**
2006 • 7
na internetu

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Rady Čechům,
na co se připraviti v Egyptě

Koláže
Kateřiny Bolechové

Texty
Jakuba Čermáka

Obsah:

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

O čem se (ne)mluví

Kateřina Komorádová: **Za vším stojí příběh aneb Parabola jako nástroj k uchopení lidského myšlení** (4)

Karolína Kučerová: **Rady Čechům, na co se připraviti v Egyptě** (8)

Jakub Šofar: **Květnové a červnové dobropisy na červenec** (16)

Před Strží

Kateřina Bolechová: **Koláže** (20)

Martin Groman: **Kvítky na tubetějce 2** (28)

Jakub Čermák: **Texty** (32)

Cannyho komiks (35)

Z Hollaru: **Slovenští grafici** (36)

Strž DA

Literatura: Jakub Grombíř: **Perspektivy – nový časopis** (38), Jaroslav Balvín ml.: **Podle čeho rozpoznáme medvěda** (39), /

Divadlo: Otto Hejnic: **Návštěva staré dámy** (40) /

Hudba: Štěpán Kučera: **Jiří Dědeček stoupá k písničkářskému Olympu** (41)

Za Strží

Irma Postmanová: **Vidění** (42)

Lucie Dudková: **Nespavost** (43)

Jakub Šofar: **O té cestě do Maďárie 2006** (46)

Média

Jakub Tayari: **Kanály (3)** (54)

Podobrazník Honzy Hanzla

Nepřehlédnutelná osobnost (57)

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce, na této dvoustrně a na poslední straně: Karolína Kučerová, „Egypt“, 2006, (k článku na str. 8)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 7, ročník 7. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Miroslav Cingl, Václav Dvořák, Martin Groman, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

tentokrát vychází Dobrá adresa o chlup později, než by měla. Může za to lenost, láska, lokály, literatura a vůbec lavina letních věcí od l, jako je dejme tomu lochneska nebo líbánky.

I přesto, že jsme vinou zlotřilého l trochu opoždění, máme pro vás spoustu zajímavých věcí, od všeho kousek. Trochu literární teorie, trochu cestování, představení jednoho nového časopisu ve Strži (napsal o něm Jakub Grombíř – jsme moc rádi, že zrovna tenhle pán se stal autorem Dobré adresy!), nějaké ty koláže a samozřejmě Podobrazník. A tak dále.

Věříme, že líbezné letní l se bude ve své láskyplnosti věnovat i vám a v přestávkách mezi lokály a lochneskami si přečtete i lervencovou Lobrou ladresu.

Štefan Švec

báseň měsíce

Martin Belásek

Červen

Červen je nejhezčí měsíc v roce
Mloci se honí po potoce
V lese se honí srnka s jinou
Básník se honí pod peřinou

O čem se (ne) mluví

Za vším stojí příběh aneb Parabola jako nástroj k uchopení lidského myšlení

1. Kognitivní věda jako základ

Za vším stojí příběh a literární myšlení předchází myšlení samotnému; příběh tedy není dítětem jazyka, ale naopak jazyk je dítětem příběhu. Tuto – pro mnohé mírně převratnou a snad i kacířskou – tezi se ve své knize *Literární mysl. O původu myšlení a jazyka snaží vysvětlit*, popsat a doložit americký matematik a profesor anglistiky Mark Turner, jehož díla se řadí do oblasti kognitivní vědy. Tato věda, jejíž základ tvoří filozofie, psychologie, neurověda, ale také lingvistika, se snaží najít odpověď na otázky, jak mysl „myslí“, jak funguje a jaké zákonitosti v jejích dimenzích platí.

Ve svých počátcích a počátečních pracích se Turner věnoval metafoře jako oblasti skýtající široké pole významů; zdrojem ke studiu se mu stala především literatura, která v jeho pojetí není pouze záležitostí slov, ale jednou z hlavních kognitivních struktur. Sám Turner zastával požadavek zařadit kognitivní vědy do teorie literatury – podle něj jak každodenní jazyk, tak jazyk literatury vycházejí ze společného základu, protože se oba vztahují k procesům myšlení a činnostem naší mysli. I když se na první pohled mohou obě oblasti zdát naprosto odlišné, styčné pole bychom přece jenom našli: v propojení dvou množin, z nichž jednu tvoří představa, že kognitivní věda se zaobírá myšlením jako takovým, a druhou, že literární věda zkoumá především významy ukryté v textu. A právě otázka vytváření významů se zdá být neukončená; i když je jejich hlavním tvůrcem (tedy tím, kdo významy vytváří a dává je znakům) sám čtenář[1], přece jenom nelze říct, že by významy sídlily pouze v jeho hlavě. To, jak čemu člověk přisuzuje význam, je ovlivněno také jistým souborem pravidel a norem. Význam tedy nemá své pevné umístě-

ní. Přesto je však kognitivní věda zaměřená především na čtenáře; podle ní je dílo především ÚČINEK a cílem tohoto účinku je čtenářova mysl. To vše je důležité zmínit před tím, než se pustíme do Turnerovy teorie, že „za vším stojí příběh" a že „čtení není činnost mozku, ale činnost mysli".[2]

2. Na počátku byl příběh

Turner vychází z představy, že lidské myšlení se uskutečňuje na základě příběhu. *„...Na něm* (na příběhu – pozn. KK) *spočívají schopnosti. Je to náš hlavní prostředek, jak nahlížíme do budoucnosti, jak předvídáme, plánujeme a vysvětlujeme. Je to literární schopnost nepostradatelná pro lidské poznání obecně. Toto je první způsob, kterým je myšlení ze své podstaty literární."*

Druhým základním předpokladem pro literární myšlení je promítnutí – neboli projekce – jednoho[3] příběhu do druhého. V oblasti literární bychom řekli, že nejde o nic výjimečného, pro uvažování o všedním životě se však tato představa nahlížení na svět a způsob myšlení může zdát neobvyklá. Turner z ní vychází a jako základní kámen své teorie volí parabolu jako literární žánr, který *„... vhodně kombinuje příběh a promítání. Parabola slouží jako laboratoř, v níž jsou velké věci směstnány na malém prostoru. Porozumět parabole znamená porozumět tomu, jaké kořeny mají schopnosti běžného myšlení, a naopak."*[5]

Ze školních let si pamatujeme definici paraboly jako druhu literárního (básnického) přirovnání. Parabola je založená na podobenství, má děj obsahující alegorické prvky. Toto alegorické podobenství je pro Turnerovy úvahy zásadní, protože na něm lze postavit projekci složitých událostí, které nejsme schopni vysvětlit. Projekce z příběhů, které obsahují jednoduché činy (které navíc známe), tak pro nás představuje nástroj, jak můžeme uchopit složitější události.
Podstatou teorie literárního způsobu myšlení je předpoklad, že konkrétní životní situace nebo i samotné výroky si můžeme promítnout do abstraktního příběhu, který však může nabývat zcela jasných podob, a to v závislosti na konkrétních situacích, na které by se původní abstraktní příběh nejlépe hodil. Tak fungují např. přísloví nebo bajky. Turner jde však o něco dál, když tento princip uplatňuje také pro běžné, všední a každodenní myšlení; příběhy jsou podle něj události v prostoru, nad kterými se člověk ani nepozastavuje – jsou pro něj samozřejmé. Takovým malým příběhem v prostoru může být nalévání vody do sklenice, mraky ženoucí se po obloze nebo žena natahující ruku, aby po nás hodila kamenem. Zcela samozřejmě uhneme – podle Turnera totiž nejenom rozpoznáme začátek tohoto malého prostorového příběhu, ale především jsme schopni představit si – předvídat - zbytek, jak by asi příběh dopadl, kdybychom neuhnuli.

Co Turner ve svých úvahách nepodává, je nějaký podložitelný fakt – ať už v podobě výzkumů nebo odborných publikací –, o který by svou teorii mohl opřít. Ke všem svým závěrům se staví ve smyslu „musíme přijmout fakt, že to takhle funguje": *„Schopnost rozpoznávat a vykonávat malé prostorové příběhy - stejně jako schopnost mluvit, vidět barevně nebo rozlišovat zvuky - je schopnost zjevná a ošidně jednoduchá. Ve skutečnosti je to hlavní záhada kognitivní vědy. Jak může každý z pěti miliard rozdílných bytostí rozpoznávat a vykonávat malé prostorové příběhy?"*[6]

Existuje několik příběhů, které se promítají do procesu myšlení, jsou všem lidským bytostem společné – proto jim všichni rozumějí – a vesměs se opakují. Jejich základem jsou tzv. představová schémata, např. schéma *pohybu po cestě, ohraničený prostor, držení* nebo *rovnováha.* Již zmiňované nalévání vody do sklenice by tedy jasně odpovídalo představovému schématu *pohybu po cestě*, podobně jako pohyb natahujících se rukou nebo kutálející se míč. Zdrojové příběhy jsou pak ty, které jsou na těchto představových schématech vystavěny a které se z hlediska literárního myšlení používajícího parabol promítají do příběhu jiného.

Jedním ze základních zdrojových příběhů je příběh narození, který je komplexní, důvěrně známý a obsahuje hned několik představových schémat: *jedna věc vychází z jiné* ve smyslu prostorového posunu (odtud můžeme říct, že jedna věc *plyne* z jiné věci ve smyslu vysvětlování), schéma spojení (zdraví je *spjato* s výživou), *dědičnost* (figurína *zdědila* svůj tvar po formě)[7] atd.

Tímto způsobem se dají odhalit i další zdrojové příběhy, které se promítly do našeho všedního života; nebudeme zde zdaleka vyjmenovávat všechny, mezi ty nejčastější však patří především projekce typu *život je cesta, koloběh života, umírání jako sklizeň* (k tomuto tématu podává Turner podrobné vysvětlení zobrazování smrti jako kostlivce s kosou) aj.

3. Vejce, nebo slepice? Jazyk, nebo příběh?

Opustíme-li na okamžik rovinu projekce a příběhů na malém prostoru a zamyslíme-li se nad představou „za vším stojí příběh" z hlediska jazykového, uvidíme, jak výběr použitých slov a slovních spojení doprovází náš život téměř na každém kroku. Když řekneme, že nám kopírovací stroj *sežvýkal* list papíru, můžeme říci, že představovým schématem bylo *jezení* a proces *žvýkání* se promítl do *„... mechanického průběhu kopírování v cílovém příběhu; jídlo se promítá na*

list papíru; jedlík se promítá na kopírovací stroj“.[8]

Podobně Turner uvažuje o zdrojovém činu *uchopení/uchopování,* který se následně promítá do nejrůznějších situací běžného života: *má* krásnou kancelář (i když ji ve skutečnosti vlastní jeho zaměstnavatel), *měl* úspěch *na dosah, má* dobrou zábavu, ale také politik *si drží* dobrou pozici v senátu, zkoušku už *má* v kapse nebo *drží* své city pod zámkem.[9] Ne nadarmo příběhy, projekce a paraboly připomínají oblast metafor, kterým Turner zasvětil své počátky – už z jeho prvních děl bylo jasné, že se vydal cestou kognitivní vědy. Role a funkce metafory zkoumá už ve své první knize *Death is the Mother of Beauty: Mind, Metaphor, Criticism* (Smrt je matkou krásy: mysl, metafora, kritika, 1987).

Podle toho, kdo je původcem zdrojového příběhu, Turner rozlišuje různé kategorie *činitelů;* těmi mohou být činy (čin *vytrhávání* promítnutý do schématu *vítr vyvracející stromy*)[10], události (událost *hospodářské recese,* která *kolem nás utahuje smyčku*[11]), hybatelé a manipulátoři (v prostoru se *přesouváme* na jiné místo, abychom *uchopili* daný předmět) a jejich vzájemnou kombinaci – protože však pro účely této práce není nutné se těmto rozlišením věnovat podrobněji, jejich připomenutím skončím.

Na otázky, kde se bere lidská schopnost dávat znakům významy, tyto znaky spojovat a na jejich základě konstruovat nejenom texty,[12] ale také celkový pohled na svět, neexistuje jednotná odpověď. Např. behaviorismus zastává názor, že jazykové učení vychází z napodobování chování druhých. S tím zásadně nesouhlasil jazykový teoretik Noam Chomsky, podle něhož se jazyk neučíme, jen objevujeme, co je v nás přítomno, co již máme v sobě – proto jsou již malé děti schopné odlišit věty gramaticky správné od nesprávných. Podle Chomskeho to mají v hlavě uložené. Tato teorie zastává názor, že se v mozku během vývoje vyvinul speciální a zcela autonomní modul pro gramatiku, který nepřebírá *„...žádnou strukturu nebo proces z žádné jiné schopnosti, jako je zrak, prostorová orientace, porozumění silové dynamice, parabola atd.“*[13]

S touto premisou Turner absolutně nesouhlasí a nabízí vysvětlení původu jazyka pomocí paraboly: podle něj mají příběhy takové struktury, které lidský hlas ve smyslu zvuku nemá a ani mít nemůže. Mezi tyto struktury se řadí především činitelé a pohyby, předměty a události nebo již zmiňovaná představová schémata. Tyto struktury od příběhu přejímají právě paraboly a předávají je lidskému hlasu.

„Parabola vytváří strukturu pro hlas tím, že do něj promítá strukturu z příběhu. Struktura, která takto vzniká, je gramatika.“[14]

Jednoduše řečeno: prvotním úkonem lidské mysli je hierarchická analýza konkrétní situace (*Marie hází kámen*), která nám pomůže vytvořit si na základě dané situace abstraktní příběh skládající se z více struktur: z rozlišení jednotlivých prvků (*Marie – čin házení – kámen*), jejich rozdělení do kategorií (*Marie* – kategorie živých činitelů, *házení* – kategorie událostí, *kámen* – kategorie předmětů[15]), postupné skládání a uvědomění si jejich vzájemných vztahů a hierarchie. Teprve poté vstupuje do „abstraktního příběhu“ gramatika, která slouží k jeho vyjádření.

Jednou ze základních vlastností paraboly je schopnost projekce zdrojového příběhu do příběhu cílového (např. zdrojový příběh se strukturou *bijícího předmětu* se může promítnout do deště *bičujícího* námořníky na moři). Za předpokladu, že se zdrojový příběh promítne také do gramatické konstrukce, bude sloužit nejen k vyjádření cílového příběhu, ale také toho zdrojového. Tak řekneme, že Marie vyhodila *kámen* z okna, ale také Marie vyhodila *práci* z okna. Tento zdánlivě jednoduchý a samozřejmý fakt, který je součástí našeho myšlení a jazyka, není zcela tak prostý, jak se může na první pohled zdát, a k vysvětlení, jak stejná gramatická konstrukce může vysvětlit příběhy s tak odlišnými znaky, podle Turnera slouží právě paraboly. Jejich prostřednictvím vznikl prvotní jazyk a poté se postupně rozšířil.

„U jazyka coby dorozumívacího prostředku není podstatné to, že všichni příslušníci jazykového společenství mají identický dynamický systém gramatiky, ale spíše to, že vnější produkty gramatiky jsou chápány tak, že naplňují náležité dorozumívací potřeby v konkrétních situacích. (...) Podle parabolického pohledu je gramatika jakousi dynamickou zásobárnou (...) Zásobárny nemusí být identické univerzálně (a dokonce ani ve společenství), ale musí být stálé a účinné.“[16]

Turner se představě, že gramatika vzniká z konceptuální struktury, nevyhýbá. Podle této představy se projekce uskutečňuje na rovině *„konstrukce nad jednotlivými lexikálními jednotkami“*[17]. Konkrétní slovo (např. dům) tedy není projekcí konceptu tohoto slova (tedy toho, co si pod pojmem dům *představíme*), ale spíše jeho gramatickou konstrukcí. V gramatice se však vyskytují zvláštnosti, o kterých se

nedá říct, že by pro ně existoval konceptuální protějšek; pak logicky přichází námitka, že musí být nějaký nezávislý, vrozený gramatický mechanismus, aby množina gramatiky byla úplná a dosáhla sta procent. Turner tuto „výchylku" vysvětluje opět prostřednictvím parabol: pokud totiž jejich prostřednictvím gramatika vzniká, pak také v sobě zahrnuje vše, co je obsaženo v narativní představivosti (již zmíněná představová schémata, dynamické konotace apod.). Do gramatiky a jejích zvláštností tedy Turner promítá všechny systémy ležící v pozadí narativní schopnosti lidské mysli včetně neurobiologické a poznávací činnosti.

Na teorii, že jazyk vzniká prostřednictvím paraboly, se podle Turnera dá dívat ze dvou úhlů pohledů: buď se tato teorie zdá „banálně chybnou", nebo „banálně pravdivou", tedy že je tak jednoduchá, že ji lidé ani nevnímají a berou ji za zcela samozřejmou. Turner se přiklání k názoru druhému a dokazuje to na několika příkladech (nejen) jazykovědných teoretiků: zmiňuje Aristotela, podle kterého za projekcí nestojí skutečnost, ale konceptuální struktura, nebo Gillera Fauconniera a Rona Langackera, kteří *„...výslovně nemluví o projekci příběhu, různými způsoby s velkým pochopením a velmi podrobně analyzovali způsoby, jak se projekce z konceptuální struktury systematicky nachází v pozadí různých aspektů gramatiky"*.[18]

Turner se tak staví proti názoru Noama Chomského, že gramatika se vyvinula v průběhu evoluce, že existuje jako geneticky vzniknuvší důmyslný orgán, a tak je gramatika autonomně přítomna v každém z nás ještě před narozením. Na tomto místě Turner ve svých úvahách a vysvětlení vstupuje do oblasti genetiky, evoluce a otázky přírodního výběru, kterou uzavírá tvrzením, že pátrání po existenci nějakého genetického modelu gramatiky je stejně potřeba vyřešit experimentálně. A to je podle něj úkol genetického a neurobiologického výzkumu.

4. Parabola jako nástroj k uchopování lidského myšlení

Pohled na vznik jazyka a lidského myšlení, jaký ve své knize Turner nabízí, je minimálně neobvyklý v tom, když tvrdí, že vyprávění nevzniká z jazyka, ale že to funguje obráceně: *„Dynamické procesy paraboly jsou základem pro budování významu a budování jazyka. Gramatice předchází příběh. Gramatice předchází projekce. Gramatice předchází parabola. (...) Jazyk je dítětem literárního myšlení."*[19]

Turner se pouští do oblasti dosud více méně neprobádané, když se pokouší spojit literární vědu s vědou kognitivní, respektive neurovědami. Za to se mu sice dostalo ocenění od nejrůznějších odborníků také z řad neurobiologů; na druhou stranu byla Turnerova kniha *Literární mysl. O původu myšlení a jazyka* podrobena kritice mj. za to, že synchronní zkoumání nejsou dostatečně vyvážena zkoumáním diachronním nebo zda vůbec lze literární vědu zařadit do kategorie mysli.[20]

Ať je to tak či onak, myslím, že Turnerův pohled na původ jazyka, jeho úvahy o podstatě lidské mysli a „odvážné" propojení roviny literární vědy s neurobiologií je dalším pohledem na oblast lidského uvažování o tak samozřejmé věci, jakou je vnímání světa a reality. Svou teorií o parabole jakožto zdroji gramatiky a jazyka vůbec Turner nabízí jeden z mnoha nástrojů, jak uchopit představu o fungování lidské mysli a myšlení.

Kateřina Komorádová

Mark Turner: Literární mysl. O původu myšlení a jazyka, přeložila Olga Trávníčková, Host, Brno 2005

Poznámky

1. Pojmem „čtenář" zde rozumím jakéhokoliv „konzumenta" textu v nejobecnějším slova smyslu – textem může být literární text, rozhlasový pořad, přednáška, obraz nebo divadelní představení. Čtenářem v obecném pojetí je pak každý, kdo s těmito texty přichází do styku.
2. Z doslovu Jiřího Trávníčka, str. 264
3. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. S. 278. ISBN 80-7294-130-5. Str. 13
4. Prvotní příběh - tedy ten, který stojí na začátku, ten základní - Turner nazývá jako zdrojový. V této práci se přikláním ke stejnému označení.
5. Tamtéž, str. 14
6. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str. 25
7. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str.76
8. Tamtéž, str. 44.
9. Tamtéž, str. 56.
10. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str. 48
11. Tamtéž, str. 68.
12. Literární texty zde v tom širším slova smyslu, tedy jako literární texty.
13. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str. 193.
14. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str. 195.
15. Všechny příklady tamtéž, str. 197
16. Tamtéž, str. 216
17. TURNER, Mark. Literární mysl. O původu myšlení a jazyka. Překl. Olga Trávníčková. Brno: Host. 2005. Str. 216
18. Tamtéž, str. 222
19. Tamtéž, str. 232
20. Kritické názory zmiňuje Jiří Trávníček v oddíle O autorovi, str. 245

O čem se (ne) mluví

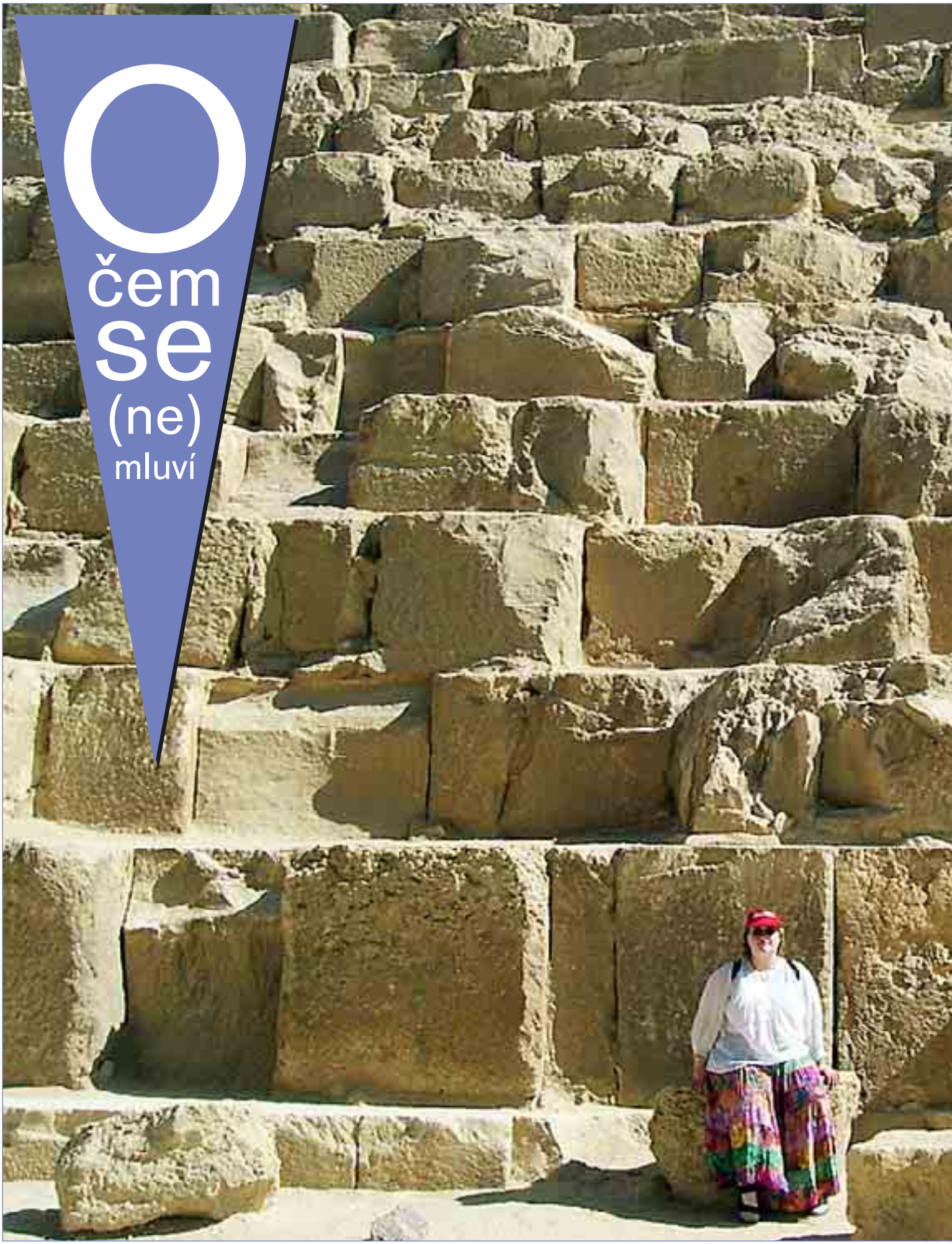

Rady Čechům, na co se připraviti v Egyptě

Fotografie Karolína Kučerová

Prolog: Letos v květnu jsem se vydala poprvé na dovolenou do Egypta, konkrétně do letoviska v sousedství populární Hurghady. Nebyla to sice moje první cesta do Afriky, celá řada jevů, s nimiž jsem se potkala a o kterých jsem se doslechla, pro mě ale byla nová. Myslím, že by informace o nich mohly být užitečné i ostatním – a tak jich tu pár máte.

1. V hotelu nás velké nápisy i delegát upozorňovali na to, že Egypt je religiózní země a že je nepřijatelné se promenovat na pláži nebo u bazénu bez plavek nebo nahoře bez. Nevěřte tomu: téměř všude je to bez problémů možné, Arabové už jsou otrlí, a třeba takoví místní „tetovači" (vybavení pochopitelně hennou) jsou bez ohledu na náboženství připraveni potetovat prakticky libovolnou část (ženského) těla.

2. Další zajímavý hotelový pokyn se týkal vody. Zdvořilá věta na letáčku v koupelně nás vyzývala k šetření touto tekutinou, která prý je v zemi dražší než ropa. Není to nic nepředstavitelného, protože litr benzínu tu stojí cca 1 LE (egyptskou libru, tzn. přibližně 4,20 Kč), ale i tak na mě prosba udělala dojem. Začala jsem uvažovat, jestli se opravdu musím sprchovat po každé koupeli v moři... Ohleduplnost mě opustila ve chvíli, kdy jsme navštívili kotviště jachet ve čtvrti našeho městečka zvané Marina: luxusní plovoucí rezidence tu bosí zaměstnanci sprchovali vydatným proudem vody z hydrantu. Když je voda pro loďky boháčů, opravdu se nehodlám omezovat v základní hygieně.

3. Když jsme u hygieny, pro běžného Středoevropana skýtají toalety v egyptských letoviscích netušený komfort. Zatímco v našich zeměpisných šířkách si oplachování zadní části těla po vykonání větší potřeby dopřávají díky bidetu jen rozmazlenější domácnosti, většina toalet v egyptských hotelích a restauracích má po pravé straně mísy

kohout, po jehož otočení vystříkne tenký proud vody směrem ke gluteu. (Jak funguje úspornější varianta, která nemá trysku zabudovanou v porcelánu, ale vedenou tenkým drátem pod okrajem mísy, jsem bohužel nepochopila.) Jako ochrana před nepříjemným zapařením v egyptských vedrech je podobný komfort neocenitelný.

4. K vedrům se váže i zajímavá historka, kterou nás počastovala průvodkyně na výletu v Údolí králů. Všichni vědí, že v květnu je tam přes 40 stupňů a v srpnu ještě o pár desítek víc, ale i přesto se stává, že tam někteří návštěvníci vyrážejí bez pití a kolabují mezi hrobkami. I proto se ve všech letácích a doporučeních vyskytuje důrazné upozornění, že na tyto výlety je voda opravdu, ale OPRAVDU nutná... Na ty nejnatvrdlejší to prý ale stejně nezabírá.

5. Pokud se vypravíte z turistických středisek v Hurghadě a okolí na výlety do Luxoru či do Káhiry, počítejte s tím, že se moc nevyspíte. Autobusy vyjíždějí v časných ranních hodinách (což někdy znamená po jedné v noci), a smolaři s nimi uprostřed noci absolvují okružní jízdu po hotelích: turisti se po skupinkách nakládají z objektů často daleko od sebe, takže ti, kdo nastupují jako první, mají drncavou (viz níže) projížďku často na víc než hodinu zajištěnou. Obecně platí: cestou do Luxoru se mají na co těšit lidé ze severu Hurghady (např. naše El Gouna), při výpravě do Káhiry si užijí ti z hotelů položených jižně.

6. Z důvodu bezpečnosti (a zajištění zaměstnanosti pro místní přebujelé bezpečnostní složky) jezdí autobusy do Luxoru a Káhiry v kolonách s policejním doprovodem. O účinku policejní ochrany na bezpečnost turistů by se myslím dalo s úspěchem pochybovat, rozhodně ale tento postup „těší“ řidiče místních automobilů a povozů (kteří často musí čekat na průjezd desítek autobusů, které mají přednost) i řidiče autobusů (jeden by neřekl, jak jízda v koloně účinně zdržuje). Pikantní je i to, že cesta do Káhiry a Luxoru a cesta z Luxoru se musí absolvovat pod dohledem (jet mimo kolonu zna-

mená vysokou pokutu), z Káhiry ale autobusy jezdí po jednom – prý proto, že v přelidněné dvacetimilionové metropoli není parkoviště, kde by se desítky autobusů mohly před cestou na jih shromáždit. Ne že bych chtěla radit případným útočníkům…

7. Účastníci výletů musejí počítat s tím, že každá výprava zahrnuje alespoň dvě prodejní sezení (v dílně na zpracování drahých kamenů, v prodejně místních parfémů, v „muzeu papyru“ – tedy obchodě, kde se u několika stolků výroba papyru předvádí, ale kde se hlavně prodávají pomalované papyry s nejroztodivnějšími obrázky včetně křesťanských náboženských výjevů, atd.). Námitky, že už jste výrobu papyru viděli v Luxoru a v Káhiře byste čas radši věnovali muzeu, neobstojí: prostě se to musí.

8. À propos, muzeum: pokud se vypravíte do Káhiry do Egyptského muzea, připravte se na to, že je to budova mírně řečeno nedůstojná. Vypadá asi tak, jak by mohlo vypadat Národní muzeum, pokud by ho takových 10 let opravovali jen nepraktičtí akademici a 5 let ho nikdo neuklízel. Když člověk vidí, kde jsou uloženy tisíce let staré skvosty, skoro by zaplakal. (Egypťané si navíc nedělají hlavu ani s tím, jak tisíce turistů v objektu zorganizovat, a informační popisky má asi tak desetina exponátů – je tudíž zcela běžné, že u nejvýznamnějších kousků stojí několik skupin zvědavců a jejich průvodci se prostě překřikují.)

9. O moc lepší to není ani s pyramidami. Nejenže nejlepší vyhlídku na ně zřejmě mají obyvatelé sídlišť, která Gízu obklopují ze dvou stran, ale třetí stranu navíc vylepšuje neuvěřitelně ohyzdná kovová konstrukce divadelní scény pod širým nebem (proti ní je otáčivé hlediště v Krumlově architektonický skvost ladící s okolím). Nemluvě o tom, že přímo pod největší pyramidou faraóna Chufu stojí moderní muzeum bárky, nalezené při vykopávkách v okolí, jehož po-

doba atmosféru pyramid rovněž významně „vylepšuje“.

10. Ještě k pyramidám: Doufám, že si nemyslíte, že prostřední pyramida, která na fotografiích činí nejvýše a má ze zbytku svrchního pláště jakousi „čepičku,“ je ta největší. Nikoli, tohle je Rachefova pyramida, která původně byla o 12 metrů menší než sousední Chufuova – teď je ale menší už jen o metr, ale zase stojí na cca pětimetrové vyvýšenině, a tak mate turisty celého světa. Stejně jako je matou turistické průvodce, které místo původních jmen majitelů pyramid (Chufu, Rachef, Menkaure) často používají jejich řecké podoby (Cheops, Chefren, Mykerín).

11. To, že ani kuře zadarmo nehrabe – a tím méně Egypťan pro zahraničního turistu –, je známá věc. I přesto ale nikdy není na škodu připomenout, že by člověk NIKDY neměl využívat velkoryse nabídnuté průvodcovské, poradenské nebo fotografovací služby vstřícných místních (ani od policistů, hlasitě pokřikujících „NOU BAKŠIŠ“). Vždycky za ně musíte zaplatit (někdy třeba svoje poslední drobné, původně schovávané na poplatky za toaletu), riziko výhrůžky nevrácením fotoaparátu nebo manželky odvezené na velbloudovi do pouště rovněž není zanedbatelné. (My jsme si například z tohoto důvodu netroufli obejít Chefrenovu pyramidu ze všech stran, protože na straně odvrácené od stanoviště autobusů byl jen písek, kameny a pár nijak zvlášť důvěryhodně vypadajících místních.) Naopak, za peníze pořídíte téměř všechno, zvlášť když je dáte těm pravým lidem – například policistům „střežícím“ tisícileté mastaby.

12. Zvlášť neodbytní jsou prodejci různých suvenýrů. Je nabíledni, že prodávaný papyrus není papyrus (aby jo, když 10 dekorativních záložek přijde na 5 LE) a mnohé „jantarové“ sošky jsou viditelně odlité z plastu, ale i většina dalších „sošek“ bude spíš ze zatížené sádry než z polodrahokamu. Kuriózní jsou i případy „výhodných“ nákupů černých, typicky egyptských sošek na parkovištích, na které doplatil hrdý majitel vyrážkou – způsobila mu ji nebezpečná barva, kterou byla sádra přetřena.

13. Ale abych se dostala ke slíbenému drncání. V Egyptě jsou nesmírně populární retardéry. V turistické Hurghadě jsou – zřejmě z ohledu na bezpečnost turistů – téměř na každé křižovatce, najdou se ale i na dálnicích u kontrolních budek policistů a samozřejmě na různých místech ostatních měst. Není se tomu co divit, egyptský styl řízení je opravdu adrenalinový sport – i když měřeno počtem nehod prý až překvapivě bezpečný. Poučený člověk by ale neměl být zaskočen: na poslední stránce učebnice autoškoly (celkem má asi 12 listů) je poučení ve smyslu, že jsme stejně všichni v rukou Alláhových.

14. Dalším dopravním specifikem Egypta je to, že tu prakticky neznají mimoúrovňové křižovatky. Na dálnicích i v Hurghadě je běžné, že místo „brejlí“ nad silnicí je za odbočkou speciální otáčecí pruh doleva do protisměru, kterým řidič ujede několik desítek až

stovek metrů a pak komunikaci opouští klasickým odbočením doprava.

15. Pokud jde o komunikační vybavení Egypťanů, s trochou angličtiny vystačíte všude – obvykle ale zaměstnanci v turismu ovládají i základní česká slovíčka, takže se po prvním klasickém dotazu „You from?“ budou snažit na vás pokřikovat variace na české pozdravy a nabídkové věty. Poněkud náročné to mají lidé, kteří se snaží pohybovat po vlastní ose: mnohé dopravní značky i ukazatele jsou pouze v arabštině, takže nevybavení Evropané mohou dost tápat.

16. Další poznámka se ještě týká egyptských ozbrojených složek. Z běžného provozu člověk získá dojem, že aspoň každý třetí Egypťan nosí uniformu (snaží se ji ostatně mít i lidé, kteří nejsou u policie nebo armády, například tím, že si dávají nárameníky na normální košile): navíc místní policie má tolik složek, že jsem si to nebyla schopná zapamatovat. Policisté hlídkují nejen v turistických centrech a u cest, ale jeden až dva tajní jezdívají i s autobusy turistů-výletníků po památkách.

17. Podle vyjádření průvodkyně je Egypt nábožensky poměrně velmi liberální, což se projevuje například tím, že dívky můžou nosit i západní oděv a studovat, pokud na to jejich rodina má. Na druhou stranu mladá dvojice se nemůže oficiálně scházet bez dohledu dívčina příbuzného, a aby dva nesezdaní lidé společně vstoupili do bytu nebo si

ho dokonce společně pronajali, to je zcela nepřijatelné. Pro účel legalizace takových aktivit slouží jakási „light“ verze manželské smlouvy, ze které vyplývá jen minimum závazků, lidé v ní ale deklarují, že k sobě patří; její platnost končí okamžikem roztrhání podepsaného papíru. (Někteří mladí muži v Hurghadě prý mívají takovou smlouvu po každém příjezdu turnusu západních turistek novou.)

18. Pro Čecha bude nejspíš překvapením stav toho, co po nich Egypťané chtějí nejčastěji: peněz. Za prvé je třeba říci, že Egypt nezná mince, takže i 25 piastrů (v přepočtu asi koruna) je bankovka. Za druhé, poptávka po „drobných“ je obrovská. Uškudlit si pár jednolibrovek na záchod a na spropitné je téměř nadlidský úkol: prodavači neváhají hmátnout vám do portmonky, pokud jim chcete tři libry za zmrzlinu zaplatit dvacetilibrovkou a jste tak hloupí, že drobné necháte v peněžence. A za třetí, pečlivé skládání bankovek do peněženky se v Egyptě nenosí. Prodavači běžně obdržené peníze zmačkají do kuličky a vhodí do kapsy, velká část egyptských bankovek je popsaná poznámkami a papír je roztřepený tak, že jeho textura připomíná nejměkčí Kleenex. Pozor si dávejte jen na to, aby některá bankovka nebyla moc roztržená – stejně jako v Česku ji někdy prodavači nechtějí zpátky, ačkoli vám ji před časem sami dali. A taky si nespleťte 50 liber za 50 piastrů, bankovky si jsou docela podobné.

19. Už podruhé jsem se zmínila o drobných na záchod. Je opravdu důležité je mít, neboť při cestách do Afriky – a Egypta zvláště – se musíte připravit na ataky Faraónovy pomsty. Podle průvodců není třeba se vybavovat přípravky, které by vás ochránily, už doma v Česku. Nejúčinnější je místní dezinfikující střevní léčivo Antinal, které za mírnou cenu 5 LE vydrží na třídenní léčbu. (Kdyby nezabralo, nabídnou vám v místní lékárně bez mrknutí oka – a pochopitelně bez receptu – širokospektrální antibiotikum.) Podle našich zkušeností je ale dobře mít pro kritické případy s sebou Imodium (nevyléčí vás, ale obvykle zabrání dehydrataci, a také nepříjemnostem při celodenních výletech), a taky Smectu (dezinfikuje a zároveň obaluje střevní stěnu). A pokud prožijete náhodou právě vy pobyt bez potíží, neradujte se předčasně: jsou zaznamenány případy, kdy faraón udeřil až na zpáteční cestě v letadle.

20. Ke každodenní realitě turisty patří také překvapení nad stavem egyptských budov. Nejenže ve vnitrozemí a v Káhiře jsou běžná obydlí, která si spojujeme spíše s mladší dobou kamennou, ale i v turistických oblastech může člověka udivit, kolik zde je rozestavěných domů. V Egyptě totiž prý platí zákon, podle kterého se z nedostavěných domů neplatí daň z nemovitostí, takže je běžné, že se postaví dvě patra, do třetího se jen vyženou pilíře zpevněné kovo-

vými pruty, a tím stavba končí. Absence střechy v těchto krajích neznamená problém, 15 mm srážek za rok velkou škodu nenapáchá.

21. Dalším důvodem rozestavěnosti je fakt, že podél pobřeží rostou hotely jako houby po dešti – podle jejich počtu lze soudit, že místní investoři očekávají minimálně pětinásobný růst počtu turistů. Některým z nich už ale možná dochází, že to je holý nesmysl, a proto je celá řada staveništ zjevně už nějaký čas opuštěná. Platí to i o hotelích v samotné Hurghadě, takže je

běžné, že luxusní pětihvězdičkový hotel z obou stran obklopují výkopy a holé základy. (Reklamní vložka: V El Gouně, stavěné pro jediného majitele podle jednotného architektonického záměru, je rozvoj postupný, takže tu taková nepříjemná vyhlídka nehrozí.)

22. Reklamní vložka 2: Podle slov průvodkyně je největší zážitek přijet do Hurghady o Vánocích nebo na přelomu roku. Arabové se choulí v péřových bundách, protože je přes den jenom 20 stupňů, evropští turisté se v plavkách nadšeně čvachtají ve více než dvacetistupňové vodě, a přitom se jim celé město pokouší co nejvíce zpříjemnit prožití křesťanských svátků, takže výzdoba i hudební produkce zahrnují Santa Clause i Dědu Mráze (oba mohou být k vidění na velbloudovi), Rolničky i ruské koledy, vánoční stromky v sousedství palem, všudypřítomnou výzdobu v červených a zelených odstínech atd. Tohle všechno je přitom k vidění od Mikuláše až do pravoslavného Nového roku v polovině ledna.

To bude protentokrát asi všechno. Doufám, že jste se dozvěděli věci, které jsou pro vás zajímavé, a při výletu do Egypta tedy budete lépe připraveni na to, co můžete potkat.

Karolína Kučerová

Květnové dobropisy

O čem se (ne) mluví

Květnové

červnové

7.1

Pragma Roberta Němce je podivuhodné nakladatelství. Ukázalo mnoho mezer na trhu, používá metody a způsoby, které tu nebývají časté (v kladném i záporném slova smyslu).

Teď třeba vydalo výběr z esejů Ralhpha Waldo Emersona, amerického filosofa, pro nás minimálně důležitého kvůli nepřímému vlivu na demlovskou literární cestu. Výběr uspořádal Richard Whelan, který v předmluvě píše, co a proč tam nedal, co zkrátil atd. Už ten název Sebedůvěra. Sebejistota. *Nezávislost. Moudrost jako inspirace pro každodenní život* je velmi zavádějící a je zcela v rozporu s emersonovským viděním světa. Podobné knihy by měly alespoň mít (a v české verzi to platí zvlášť, protože jsme jazyk světově minoritní) technickou poznámku, do které je třeba napsat, že zde již nějaký Emerson vyšel (v tomto případě v *Laichterových Otázkách a názorech* v roce 1912), aby měl čtenář případné srovnání. Nový překlad ho totiž posunuje z filozofie do úplně jiné oblasti, do červené knihovny pro praktického a úspěšného člověka. Nic proti tomu, i tyhle knihy jsou třeba. Ale s vizitkou.

7.2

V *Metropolitním expresu* (11. 5.) psal Petr Štefan o vzrůstající oblibě rezidenčních čtvrtí na úkor satelitních městeček. *Cena za toto bydlení ale není zrovna laciná, dosahuje obvykle milionů korun.* To je velmi závažná informace. Plyne z ní, že nejde o jeden milion, ale o částky dva miliony a více. Třeba deset milionů. Nebo tři sta milionů?

Když muž odpoví své přítelkyni na dotaz, kolik žen měl před ní, slovy: Nějaké byly, pak to chápeme, mohlo jich být iks, ale to není košer dotaz. Když se ale dozvíme, že cena něčeho dosahuje milionů korun, tak je to na úrovni bývalé oblíbené paroly, že budujeme všestranně rozvinutou společnost.

7.3

Tereza Brdečková napsala pro *Respekt* (19) recenzi filmu *Ráj, teď hned* (Paradise Now) režiséra palestinského původu Hany Abu-Assada. Osud dvou atentátníků (Khaled a Said) je vzorkovnou pro současné teroristické vyjádření názoru. Brdečková představuje a hlavně pěstuje ono klasické chápající evropské intelektuálství, kde humanismus je nejvyšší hodnota. Ví, že to tak musí na-

a červnové na červenec

dobropisy na červenec 2006

psat. Rozumí „dobře“ (uvozovky neberte jako výsměch, ale jako určité nepřesné vyjádření) tomu, že nejde o náboženství, boha a osud, ale o bídu, nevědomost a beznaděj. Ale rozumí tomu dobře, nejde jen o projekci derridovsko-habermasovské disputace? Viz rozhovor s režisérem v časopise *Reflex* (26. 4.), který vedl Tomáš Baldýnský.

Trošku to smrdí sociálním inženýrstvím. Kdybychom na tento model stoprocentně přistoupili, tak bude do konce století Evropa islámská. Možná, že by to bylo řešení. Ale bohudíky je ještě pořád evropské myšlení natolik rozparcelované a protichůdné (tedy zdravé), že tento pohled je toliko důležitým korektivem. Otázkou je, zda jsme ho schopni efektivně, smysluplně a aktuálně využít.

7.4

Od čísla 171 mění měsíčník *Sorry* design své obálky. Být trendy je třeba. Třeba mně přestanou stánkaři podávat místo jmenovaného týdeník *Story*. Hlavně že tam zůstane PRavá DEmokratická Legrace. O to jde tak nějak nám všem.

7.5

V *Annonci*, ve vydání *Hobby*, se objevuje inzerát: *Mám zájem o knihy Koryčana, Václava Jirouse a různou filosofii.* Zdá se, že tento hledač je opravdový gurmán.

7.6

Metropolitní expres (16. 5.) otiskl článek s názvem *Objev: rytířské grafitti*. Na hradě Bečov byly nalezeny unikátní nápisy. *Jedná se o takové nápisy, které můžeme charakterizovat jako grafitti. Od klasických nápisů se totiž liší – tyto vznikaly v okamžitém popudu mysli.*

Pak je všechno jasné. Objednejte doktora Chocholouška.

7.7

O den později. Bohužel, *Metropolitní expres* se asi stane mým nejcitovanějším zdrojem. Značka mrm sděluje: *Americká zpěvačka Britney Spears vzdala studium kabaly. Do studia náboženství, které je také často nazýváno židovským mysticismem, ji před lety uvrtala její pěvecká kolegyně Madonna.* Kabala je náboženství, Paroubek je buldozer a já jsem letadlo. Připoutejte se prosím, pilot Čkalov vás vítá na dalším prodlouženém výletu do mimozemí.

7.8

15. vydání nepostradatelné příručky pro nakladatele, knihkupce a všechny spřízně-

O čem se (ne) mluví

Květnové a červnové

Není to nějaké ďábelské hejblování s univerzáliema? Aby té slávy nebylo dost, poslední věta v druhém odstavci to vše ještě podtrhuje (ale zároveň i zamotává): Díky slavné a kontroverzní knize, kterou máme nyní k dispozici i v českém překladu... Myslel jsem si vždycky, že právě studenti teologie (i laici) se především učí držet redundanci na

né čeledě poblázněné knihami *Almanachu Labyrint* asi nepotěšil ty, kteří si v seznamech vyšlé a připravované produkce čítali jako v románech. Nakladatel se rozhodl uvádět tyto informace pouze na internetových stránkách, čímž třeba mě osobně nakrkl. Chápu, že je to pro něj méně práce a že je to vysvětlení poměrně regulérní, ale „papírové seznamy“ jsou mnohem lepčejší než ty virtuální. Inu jsou.

7.9

Studentské noviny *AGORA,* které především vyučující nazývají *AROGA,* se přihlašují k pravému politickému popisu světa, stačí si prolistovat jakékoliv vydání. Proč však (proto) uveřejňují inzerát na služby pobočného scientologického podniku *Studijní centrum BASIC* (číslo dvacáté čtvrté, květen 2006), to teda nechápu. I když je to, jak předpokládám, placený inzerát, pak podporovat tuhle partu „humanisty“ Hubbarda je velkým nedorozuměním. Leda že by to všechno bylo jinak.

Asi si půjdu znovu nastřelit jeden oxfordský test inteligence.

7.10

Ta samá *AGORA* ještě jednou. Doktorand Teologické fakulty JU v Českých Budějovicích Roman Mička psal o knize Bjôrna Lomborga Skeptický ekolog. Začíná pěkně zostra. *Na pulty českých knihkupectví právě přichází slavná kniha dánského autora Bjôrna Lomborga s názvem „Skeptický ekolog – Jaký je skutečný stav světa?“, která je překladem slavného díla „The Skeptival Environmentalist – Measuring the Real State of the World“ z roku 2001.* To jsou teda věci. Český překlad je stejně slavný jako originál. Může to vůbec být? Není to nějaké ďábelské hejblování s univerzáliema? Aby té slávy nebylo dost, poslední věta v druhém odstavci to vše ještě podtrhuje (ale zároveň i zamotává): *Díky slavné a kontroverzní knize, kterou máme nyní k dispozici i v českém překladu...* Myslel jsem si vždycky, že právě studenti teologie (i laici) se především učí držet redundanci na provázku. Tady se provázek přetrhl.

7.11

22. května jsem konečně držel v rukou čtvrtý, zatím mnou nepoznaný zdarma-list: Praha – Kurýr. Kdo to platí a proč, to teda nechápu. Ale co třeba vycházet z této zprávy? *Dnes odpoledne se na pražském Vítkově uskuteční rozloučení s generálem Františkem Peřinou. Smutečního aktu v Ústřední síni a na Čestném dvoře Národního památníku se zúčastní mimo jiné i vedoucí Úřadu vlády ČR Ivan Přikryl.* To je informace jako prase. Na pohřbu byl sice pan prezident, předseda Senátu ČR, ministr obrany ČR, česká generalita etc, ale co je to proti panu Přikrylovi. To jsme ale sakra demokratická společnost.

dobropisy na červenec 2006

7.12

V 10. čísle Divadelních novin recenzoval Jan Lukeš antologii české erotické literatury *Jezdec na delfíně* (*Concordia* 2005). Už to, že se tento extraligový kritik zabývá takovou píčovinou (to myslím hezky, protože o nic víc, ale ani o nic míň nejde), je pochvala a pokyn k ještě důslednější práci na poli sběru erotického písemnictví. Že se to Lukešovi nelíbilo, to je celkem předpověditelná věc, opak by byl překvapením. Jeden z největších suchařípů operujících v té naší bažině musel trpět a protáčet svoje zmatlíkovská očka. Akorát že jeho vývody o tom, že „po sedmnácti letech fungování otevřené společnosti, kdy si všichni potřební mohli hned od prvních měsíců ukojit své zanedbané potřeby na každém novinovém stánku“ nějak neví, proč tohle vůbec vzniklo, jsou poněkud irelevantní..... Ale titulek se mu povedl: *Sexuální delirium tremens.*

7.13

Ve chvíli, kdy čtete toto vydání Dobré adresy, mnozí z vás už jistě budou mít za sebou návštěvu *Gottlandu,* muzea Karla Gotta v Jevanech. Vystáli jste frontu společně s desítkami, stovkami a tisíci dalších Mistrových fanoušků. Nezávidím, jen slavnostně poznamenávám oblíbenou formuli Milana Šteindlera: *Komu čest, tomu čest!*

7.14

V 36. čísle časopisu pro současnou poezii Psí víno vyšel rozhovor s *Albertem Kaufmannem.* Ten se po plochách literárního tisku příliš neproducíruje. Lépe řečeno, skoro vůbec ne. Nicméně když promluví, tak holubice oportunistického smíru padají mrtvy k zemi.

Měl jsem tu čest připravit jeho *Itinerář* pro jednu z prvních příloh *Tvaru – Tvary* v roce 1994. Zčerstva jsem vlastnil počítač, těžko jsem chápal textový editor T602 a do toho jsem se prodíral textem, který je i po cca 17 letech pořád silný, nezkolonizovaný. Z rozhovoru: *Mnohem horší je, že lidi ztrácejí potřebu svobody, že ji klidně vymění za pohodlí a uprděnou jistotičku. Že se znovu spontánně šíří proletářská mentalita. A hlavně že moc se už necítí ohrožena, když proti ní někdo brojí. Takže je nezranitelná. Nejděsivější totáč je globalizace, ale to by bylo na dlouhej traktát.*

Ani bych ho raději nechtěl číst, tohle jde i do mých řad.

7.15

Firemní časopisy máme rádi. To už jsme si řekli. Květnový *NEWS* (časopis Skupiny ČEZ) má na obálce skupinovou fotografii sekce tradingu. Jeden z chlapíků má pod paží klávesnici. Může to být legrace, aluze na taviče s tyčí a žnečku s kosákem. Anebo nemusí. Možná je to vyjádření současnosti starými, osvědčenými prostředky. ČEZ vydělává, a přitom stále zdražuje energii. Kvalitním křídovým papírem nešetří.

A tak to má být, budování nových mýtů nesmí být na levném základě. To by pak jejich likvidace byla zbytečně laciná. A směšná.

7.16

Máme před volbami a ve všech novinách se vaří na plné koule. *Metropolitní expres* to trošku neohlídal, 30. května přinesl na čtvrté stránce obrázek Jaroslava Hutky s nápisem *Hutka přiznal spolupráci s STB.* Text článku je ovšem o Jaromíru Nohavicovi. Ve válce se za tohle střílí, teď se noviny akorát tak omluví, ale tenhle flusanec zůstane zůstane vidět dlouho. Jak nemám rád konspirační teorie, tak tady bych si nějakou docela dovedl sesumírovat. Tohle je prachsprostá prasárna!

Druhý den se noviny hned na druhé straně (*Česko a Praha*) poměrně velkým článkem opravdu omluvily, ale tak jaksi, jako když v prodejně dojdou rohlíky a nabídnou vám k tlačence chleba. Ono se to tak stává. Ještě ke všemu píšou, že Hutka se vystěhoval do Holandska. Kde to je, to Holandsko? Někde na Moravě?

Jakub Šofar

Kateřina Bolechová: Koláže

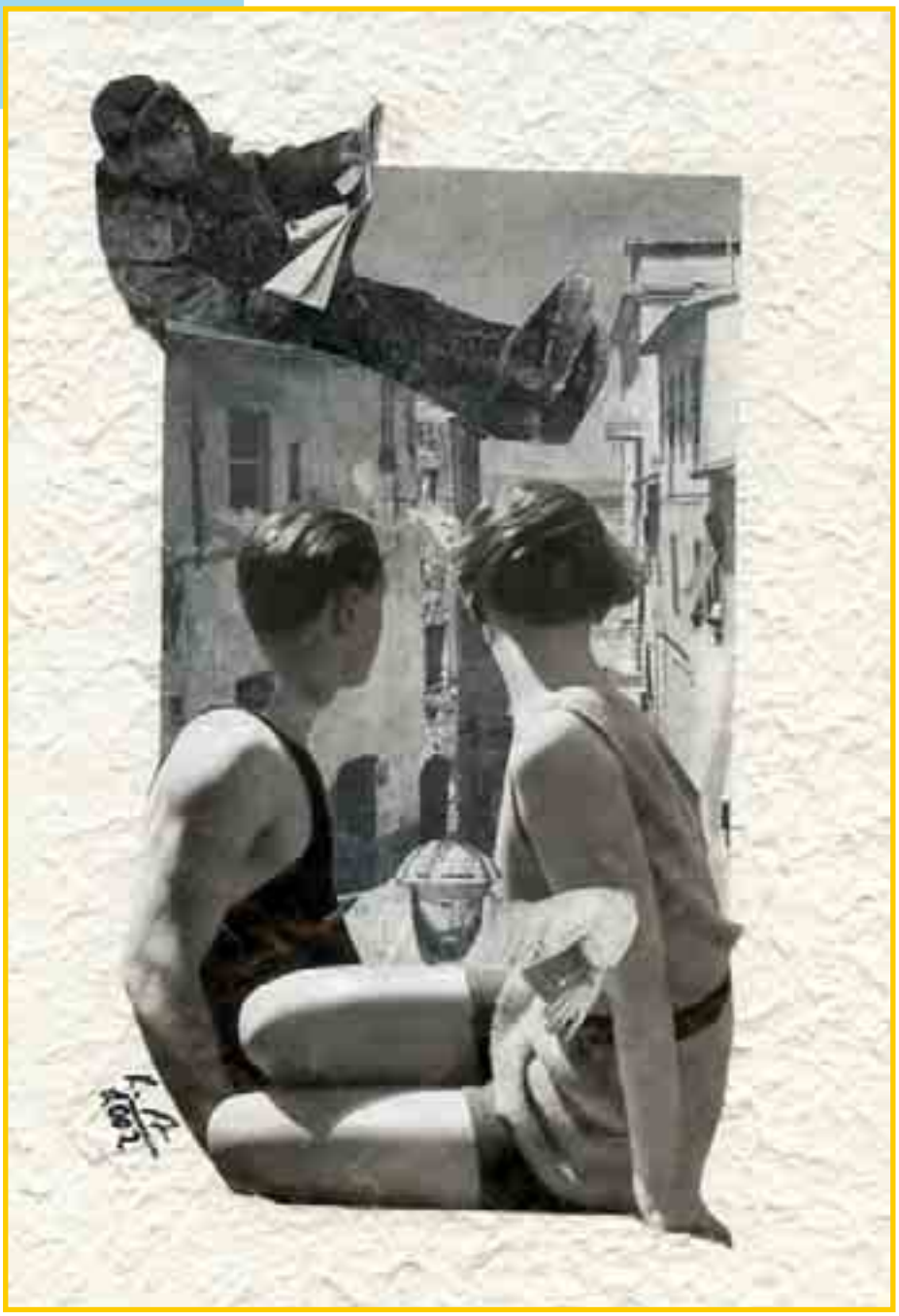

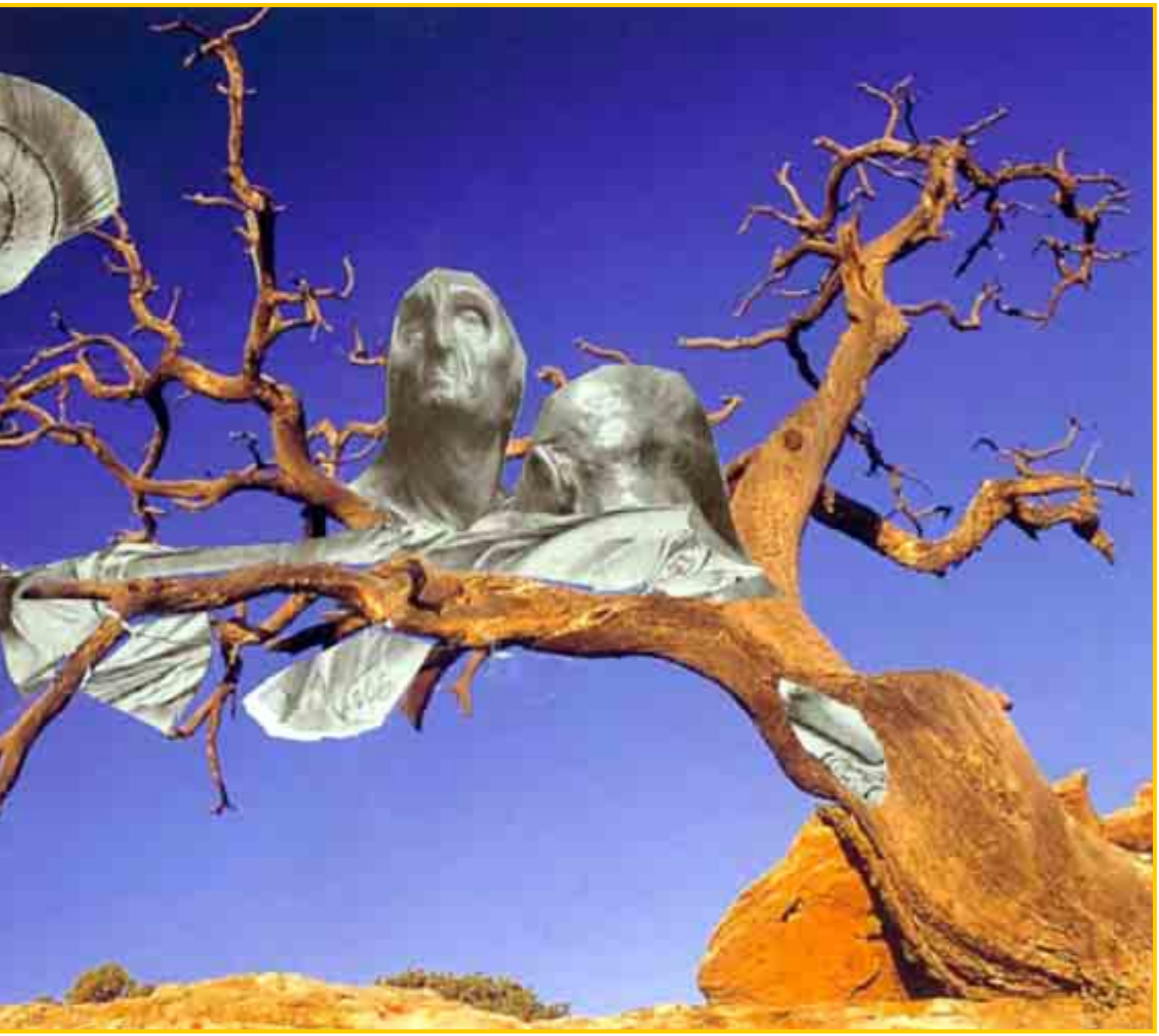

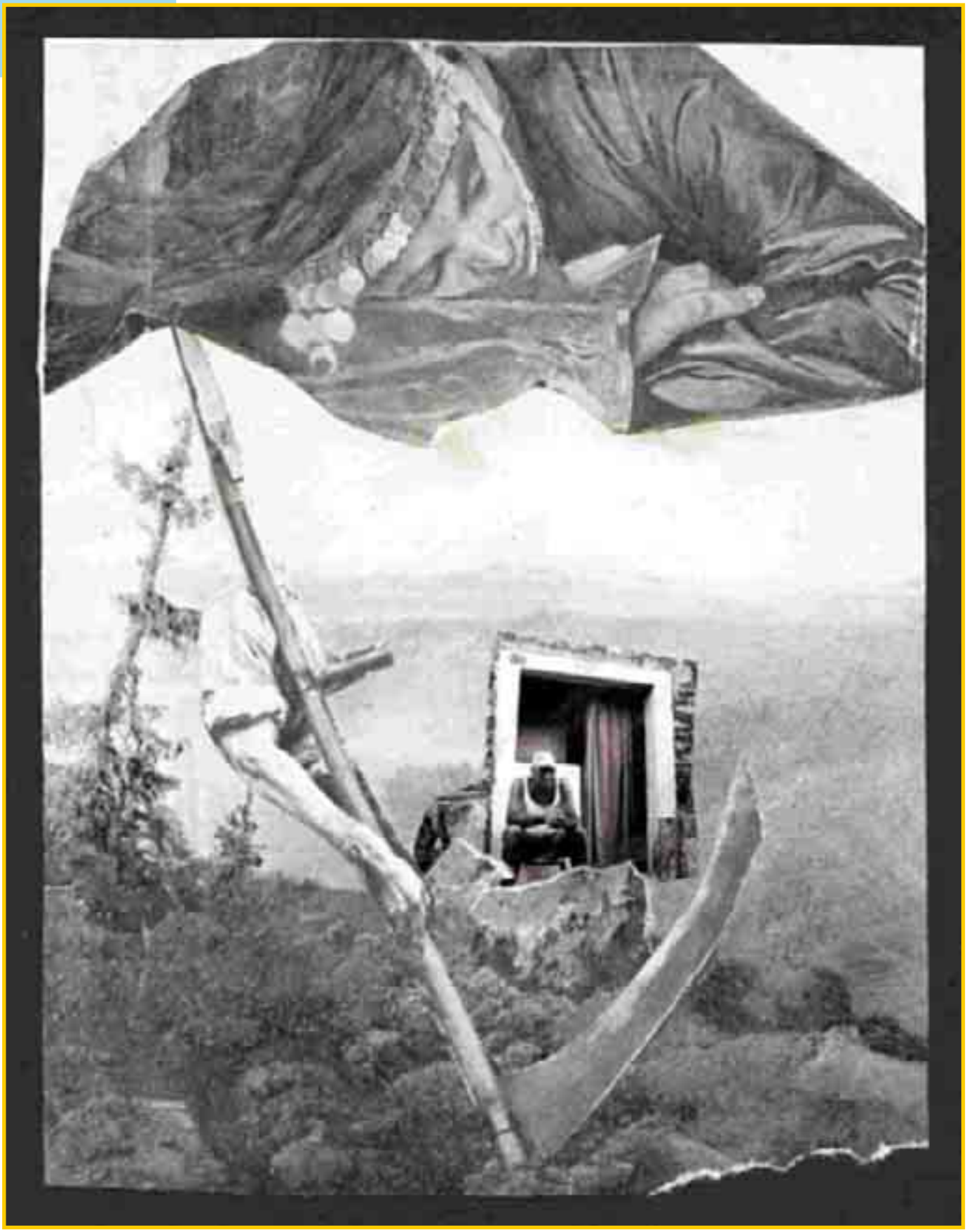

Kvítky na tubetějce

Lví silou, vzletem sokolím...

Zatímco Winston Churchill hned po válce varoval svět před sovětským vlivem, českoslovenští demokraté přistoupili k nové realitě (ostatně jako mnohokrát před tím i potom) spíše ideologicky než jako chladní pozorovatelé a analytici. Oblíbený Jan Masaryk se dokonce Churchillovi v červnu 1947 s nonšalancí vysmál, když při zahájení mezinárodního sjezdu novinářů v Praze řekl: *Vítám vás srdečně do slovanské Prahy a prosím vás pěkně, kdyby kdokoli z vás na svých cestách naším hlavním městem a po naší zemi, ať již ve dne nebo v noci, narazil na železnou oponu, abyste mi zatelefonovali. Okamžitě přijdu, abych s na ni poprvé v životě podíval.* Nemocemi oslabený Edvard Beneš posvětil poúnorovou Gottwaldovu vládu svým setrváním na Hradě. Našly se ale skupiny obyvatel, které ani činy jejich zástupců nezmátly a kteří se svými názory a postoji dokázali vzepřít a odmítli si křivit charaktery. K jedné z takových skupin patřili Sokolové. Svůj poslední slet pojali jako demonstraci mravního odporu proti nastoupivšímu režimu. Provolávali slávu tehdy už bývalému prezidentu Benešovi a jeho nástupce okázale ignorovali. Dnes budeme tedy s pomocí materiálů trutnovského archivu sledovat, jak se KSČ s přípravami a následky tohoto sletu vyrovnávala.

15. června 1948 poslal soudruh Souček z krajského sekretariátu strany v Hradci

Králové okresním výborům dopis, ve kterém nabádal své podřízené k infiltraci Sokola dobrovolnými špehy. Za pozornost stojí dobový jazyk a jeho záměrné matení pojmů – slet místo aby byl v pořádku a podle představ strany, má být „úspěšný“, donašečství se zase v té době jmenovalo „poctivost“: *Doporučujeme Vám, abyste všestranně pomáhali tělocvičné jednotě SOKOL s organisací úspěšného vystoupení této jednoty na sokolském sletu v Praze. Nepřátelé lidově-demokratického zřízení, zavilí reakční činitelé, se pokoušejí zanésti neklid mezi sokolské pracovníky. Chtějí docílit nezdar sokolského sletu a ohrozit poslední sletové přípravy. Žádáme vás, abyste pověřili v každé sokolské jednotě poctivého soudruha, člena této jednoty, který nám bude podávat zprávy o průběhu organisace příprav a náladách mezi členy Sokola. Odhalte ještě včas nepřátele, kteří by se případně snažili poctivou usilovnou práci členů Sokola zmařit. Hlaste nám každý případ, kde bude nutné provésti zásah nebo kde jste již zakročili.*

Přípravy tedy pokračovaly pod kradmými pohledy komunistických donašečů. Jedenáctý a jediný poválečný slet se chystal už od osvobození, dotáhnout ho se ale povedlo až po únorovém převratu. Slavná byla především prostná mužů „Věrni zůstaneme“, která připomněla Sokoly umučené za války, moderní skladbu s kužely musely promoklé ženy zase pro úspěch opakovat. Cvičenců bylo nakonec více než půl milionu. Během

Chtějí docílit nezdar sokolského sletu a ohrozit poslední sletové přípravy. Žádáme vás, abyste pověřili v každé sokolské jednotě poctivého soudruha, člena této jednoty, který nám bude podávat zprávy o průběhu organisace příprav a náladách mezi členy Sokola. Odhalte ještě včas nepřátele, kteří by se případně snažili poctivou usilovnou práci členů Sokola zmařit. Hlaste nám každý případ, kde bude nutné provésti zásah nebo kde jste již zakročili.

Kvítky na tubetějce

závěrečného průvodu dorostu i členstva došlo k demonstracím proti komunistickému režimu. V závěrečném slavnostním průvodu 6. července před vládní lóží na Staroměstském náměstí, v níž seděl prezident Gottwald, pochodovala většina sokolů mlčky, s hlavou odvrácenou na opačnou stranu. Davy v průvodu skandovaly (rázná, leč někdy nadšením do nesmyslu zkřivená) hesla jako *Nedáme si diktovat, koho máme milovat, Zabili nám Masaryka, Beneše jim nedáme* či *Ať to slyší celý svět, Beneš musí na Hrad zpět* nebo variantu *Rozbouráme celý svět, Beneš musí na Hrad zpět.* Dokonce i v Sezimově Ústí se u vily Edvarda Beneše sešla demonstrace a provolávala: *Za Benešem půjdem stále, i když budem v kriminále.* Hezký doklad dobového uvažování a snění ukazuje sám na sobě fantasta Václav Černý, který průvod Sokolů sledoval z filozofické fakulty: *Co by se stalo, kdyby na náměstí pode mnou čelo kterékoliv župy zahnulo náhle přes most a zamířilo rovnou k Hradu. Kdo mohl zabránit tisícům a desetitisícům mužů obsadit sídlo československých prezidentů a jednat po svém?*

Realita ale byla mnohem méně heroická. Ještě během sletu bylo zatčeno více než 200 osob. Po sletu komunistické akční výbory vyloučily ze Sokola a perzekvovaly přes 11 000 členů. Stranické vedení, které o situaci v Sokole jednalo 19. července, se rozhodlo *ukázat tvrdou ruku.* Ministr informací Václav Kopecký navrhoval *vůči provokatérům v Sokole vyvolat pogromovou náladu*, Klement Gottwald pak prohlásil: *Ať raději Sokol nefunguje, než aby fungoval proti nám.*

A tak soudruh Souček posílá 14. července do Vrchlabí a do dalších okresů další dopis. Tentokrát už nenabádá, ale rovnou velí a instruuje: *Doporučujeme, aby pobouření nad reakčními provokacemi během všesokolského sletu... se vyjádřilo v podobě protestů ze závodů a z organisací. Nechť závodní rady, odborové a jiné organisace, sokolské jednoty i jednotliví sokolští funkcionáři usnášejí protestní resoluce, adresované předsednictvu Čes-*

koslovenské obce sokolské i župním výborům, v nichž se žádá vyloučení provokatérských reakčních živlů ze Sokola a v nichž by byl vysloven požadavek, aby Sokol se stal skutečně lidově-demokratickou a skutečně jednotnou tělovýchovnou organisací. A tak padlo vražedné zaklínadlo – jednotná tělovýchova – zrušení Sokola začalo.

Do věci se vložil ústřední výbor strany a instruoval krajské výbory, jak mají v dalším rozkladu Sokola pokračovat. 3. srpna tedy mohl KV KSČ z Hradce pokračovat další instrukcí: *Ústřední výbor KSČ se na své schůzi obíral otázkou Sokola a tělovýchovy a sletovými událostmi. Bylo usneseno, že strana převezme veškerou zodpovědnost za pořádek v tělovýchově a hlavně v Sokole. V důsledku toho bylo a ještě bude učiněno řada opatření. Jedním z nejdůležitějších úkolů je vyškolit a připravit kádr pokrokových politicky uvědomělých sokolských funkcionářů. Proto od 16. do 22. srpna poběží v Doksích jednotýdenní škola pro náčelníky a místonáčelníky sokolských žup. Termín je velmi krátký, a proto je-li ve vašem okrese sídlo sokolské župy, zjistěte a ihned hlaste ústředí a krajské tělovýchovné komisi župní náčelníky a místonáčelníky – komunisty, pokud ve své funkci zůstanou, nebo ty, kteří v rámci očisty Sokola jsou pro tuto funkci navrženi a budou ji pravděpodobně zastávat.* Ve Vrchlabí k tomuto dopisu rukou připsal místní funkcionář soudruh Vrabec: *Sídlo župy je v Semilech. Dosavadní náčelník župy Václav Novotný není soudruh a je z Nové Paky. Nyní vážně nemocen. Zastupuje ho I. místonáčelník krkonošské župy Josef Oplbach z Jilemnice, zámečník v továrně, zda je soudruh, nevíme. Z Vrchlabí v dohledné době nikdo na funkci náčelníka nepřichází.* Okresní výbor se tedy starostí zbavil, ale likvidace Sokola pokračovala dál a nevy-

Proto od 16. do 22. srpna poběží v Doksích jednotýdenní škola pro náčelníky a místonáčelníky sokolských žup. Termín je velmi krátký, a proto je-li ve vašem okrese sídlo sokolské župy, zjistěte a ihned hlaste ústředí a krajské tělovýchovné komisi župní náčelníky a místonáčelníky – komunisty, pokud ve své funkci zůstanou, nebo ty, kteří v rámci očisty Sokola jsou pro tuto funkci navrženi a budou ji pravděpodobně zastávat.

hýbala se ani místům, kde Sokol zrovna dvakrát aktivní nebyl.

Ve stejný den, 3. srpna 1948, dorazil do krajů a okresů na výbory strany totiž oběžník ÚV KSČ, který mimo jiné uváděl: *Zavazujeme všechny organisace strany, aby v tomto duchu bylo vyvozeno poučení z provokací reakčních skupin na XI. Všesokolském sletu, aby celá strana byla aktivisována, mobilisována k ostražitosti a schopna odhalit a znemožnit v zárodku rejdy reakčních živlů, kdekoliv by zvedly hlavu. Zejména je třeba zajistit, aby Sokol nemohl být více politicky zneužíván reakčními živly.* Oběžník v konkrétních bodech ukládal organizacím strany, aby ve svých regionech provedly očistu tělocvičných organizací a aby urychleně zahájily sjednocení tělovýchovy pod ROH a Dělnickými tělovýchovnými jednotami (DTJ). Vyloučeni měli být: *všichni organizátoři „provokací" při sletu; všechny osoby, které byly už dříve zbaveny volebního práva nebo jinak vyloučeny z veřejného života; všichni, kteří byli akčními výbory podrobeni po únoru očistě a byli „disciplinárně trestáni", bývalí funkcionáři národních socialistů a strany lidové, kteří nebyli přijati do kooptovaných mutací těchto stran v rámci Národní fronty; a konečně ti, kteří se v Sokole projevují „nevraživě" vůči novému režimu.* Materiál dále nabádal regionální pracovníky aparátu strany odpovědné za sport a tělovýchovu, aby ujistili loajální Sokoly, že KSČ nepřipravuje zrušení Sokola, ale že je ve sjednocené tělovýchově čeká *veliký rozmach a slavná budoucnost.* Stranické organizace v regionech dále měly za úkol vytvořit místní tělovýchovné komise KSČ *v čele se soudruhem, který bude odpovědný krajskému, příp. okresnímu výboru...* Sekretariátu ÚV KSČ, oddělení tělovýchovy, se pak měly hlásit všechny reorganizace v místních komisích a také tajemníci měli do ústředí podávat zprávy o všech akcích v okrese či kraji a jejich vývoji a průběhu. Stejně tak ústřední výbor chtěl mít seznamy funkcionářů žup a hlavně členů výboru ČOS, kteří jsou příslušníky KSČ. Regionální organizace měly za úkol dále svolat členy Sokola a s novou situací je seznámit. Naplněním svých směrnic ústřední výbor pověřil akční výbory a sokolské komise Národní fronty, tedy loajální členy tělovýchovných organizací. Oběžník navíc vybízel komunisty, aby ze Sokola nevystupovali, naopak požadoval rozsáhlý nábor komunistů do Sokola. *Komunisté v Sokole musí se stát nejlepšími činovníky a získat si tak důvěru všech jeho pokrokových členů.*

Likvidace Sokola se naplno rozjela během dvou měsíců. Už 18. září tak mohl krajský výbor ve Vrchlabí podat první zprávu o výsledcích „sokolské akce": *Doposud bylo vyloučeno 9 osob, dvěma udělena důtka a 5 osob vystoupilo samo. Doposud se věnoval otázce Sokola jenom OAV NF, protože tělovýchovná komise ustavena nebyla. Tak byli vyloučeni z tělovýchovné jednoty Sokola Hostinné Daniel Frant., Hynek Miroslav, Ouzský Stanislav, Patz Otomar, Prouzová Marie, Nápravníková Ludmila ježto neměli kladný postoj k lidově demokratickému zřízení a jejich členství v Sokole budilo veřejné pohoršení. Dále byli vyloučeni: ze Špindl. Mlýna Frant. Polanský a Antonín Václavič v důsledku postižení výrokem AV, z Dolní Branné Ant. Šimek a udělena důtka Jiřině Hanušové.*

Připravil

Martin Groman

Jakub Č

Texty

Narozen 6. 6. 1986, žije v Teplicích a v Brně, studuje FF MU. Před dvěma lety mu vyšla knížečka Resumé sedmnáct v nakl. Šimon Ryšavý v Brně, v září se očekává sbírka Padavčata v nakl. Protis v Praze.

A)NGLIA

I.

uprostřed rovin

jediný kopec
otec jde se synem
rezavé kolečko
nechali opřené
o kamennou zídku

nuž nese sekeru
dítě džbán

„vezmeš mě na koně?“

hromádka suti
k obzoru

na kopci stojí
suchý strom

II.

uprostřed rovin
hoří oheň
dítě se dívá jak z majáku

a vidí lodě
veliké lodě
plují po větrem zmítané trávě

otec se napil
a vytáhl ohně
z kamene

III.

zatímco jsme žili život v postelích
za stěnou stála cesta ptáka
teď mávnul křídlem

Čermák

IV.

daleko v polích se otřásl
slaměný muž
slaměné srdce ztěžklo mu
oteklo deštěm

pohnul se
vytrhnul si vránu
z ramene
a pustil ji k bílému slunci
ale ohlédnout
s neodvážil

V.

pak už se bude pást jen kamení
mléčné zuby se rozprchnou jak ovce
pastýř na motorce
žene krajinu
až k obzoru

kde se ženám lesknou duhy
v přivřených očích

syn dlouho křičel
ale otec lil vodu z hliněného džbánu
přes dlaň
a držel ho pevně
jako by v mládí stavěl mosty

VI.

na okraj havrana
kde se ostrý zobák prorve
k červenému masu
a pohnout se

VII.

v té oblé zemi
jsou místa
jako obejmutí
světlo se žene divoké
po listech višní
ke smrti

VIII.

v noci vzal otec z kůlny
rýč a lopatu
vydal se s koleckem k hoře
dokud spala

ráno stál v rovinách
vracel se zpocený
jen oheň zůstal hořet
vysoko ve větru

jak zabloudilá koza

VRHCÁBY

Do dvora po mastném břiše
klouže tma a bouřka vleče
bludičky. Tam dole svítí ramena
jak bílý had. Vyskočím z okna.
V zubech ho ponesu
jak pes.
A budu kňučet a řvát k obloze,
dokud mi někdo neodpoví.
Jsou blesky modré a krev v nich teče
studená jako pot nemocných.
Z šedivých ptáků trčí prsty
a kočkám rostou zježená ňadra
na vyjevených hřbetech. A z nebe zírá
veliké oko zelené.
Bludičky cinkají o plůtky balkónů.
Zlomil jsem jednu z nich při tanci
a světlo vyprsklo
na spící psy a bdící topoly,
na moje lesklé rty,
které mám po němcích.
Bludičky šeptají. Kloužou mi po břiše
jako pot nemocných. Tam dole čeká kůň.
Divoký slepý kůň, který mě odveze do jezer.
Smutně se usmívám. Hladím je po vlasech.
Vím jenom říkám
že je tak jako já – z bílého pískovce.
V hubě má podkovy a na kopytech řeči.
Varlata schoval do ústřic. Ten by se vody bál,
i kdyby nebyl kamenem...
Jsou blesky modré jako hřbet vlka
a k nebi odevšad mám stejně daleko.
Z šedivých ptáků trčí prsty.
To se mi vrací představy
nebo se hnula tma
v paměti? Jsou blesky modré,
táhnou se přes bílá zápěstí. O smrti nemluv.
Ani s mrtvými. Až bude pršet od země
k obloze, vyběhnu nahý do krajin.

SANS LA PONCTUATION

Jakub

pohublý zápasník
celý den bdí

chodil jsem městy
měnil jsem přání
ve vzpomínky

teď z nebe visí ruka
ohnutým prstem odškrtává
přikázání

a vzpomínky se mění v přání

chytit tu ruku
do úst
a stáhnout k sobě z nebe
podivné zvíře
s velikým srdcem
které se utrhlo z chlopně
a háže sebou pod žebry
jak žába zavřená v okurkáči
splašeně zvoní v rozvlněném břiše

brzo se oba
promění ve veliké ryby

zápasník s ďábly
a drobná žena
milenka – delfín
s dvojitými ústy

na podlaze koupelny
se hýbají dvě těla
nějaká slova
se chvějí u nosů
jako světlušky

zápasník s ďábly
se dívá na dveře
podlité medem
mlčky si myslí

jednou tu škvíru roztáhnu
a utečeme

do dobré země
kde člověk může
zahrabat paty do hlíny
a žít jak strom nebo krmelec

nebo si hlavu zahrabat

a smutná milenka
má oči plné hvězdy
má fontánky

zápasník natáhne ruku
aby z nich vyškubl čerta
ale ruka se ztratí
a místo ní
vyskočí z ramene
stříbrný démon
a v prackách táhne cizí kustovnice

brzo se propadne hladina moře
pevniny zaplaví veliká voda
ztratí se ulice
dřevěné nohy
lumíci
červivá luna
i se dnem láhve
nateče do nosů

ale paměť se zas courem vrátí zpátky

ráno si pro ni přiletí
plechový anděl

posviť mi
na cestu svým
třetím okem

milenka – delfín
jediná může drobnou dlaní
vytáhnout srdce ze sklenice
ale nedosáhne na ni

zápasník s ďábly
a bůhví kudy do něj lezou
na těchhle rukou přece nosil planety
a pytle s kořením
mohl by ji vyzvednout

ale dívá se stranou
a zkouší přetlačit tvář
která se obrací dovnitř

z vědomí teču do vědomí
ani svést se nesvedeme
čistí na vzpomínce
dobří bez hrdiny
a krásní

pokousané piškoty
na hladině mléka

dokud se prsty neutrhnou od lopatky
a zuby od zátylku
dokud se po rtech nemihnou křídla
a černý drak
škubnutím ocasu neodtrhne stěnu od stěny

Texty

Čermák

dokud se s kňučením neodplazí
pod shrnutou bundu
jakoby opouštěl vejce

potom se vrátí moře
a nedomilenci
vylezou dírou na střechu
a budou tančit
po naplavených lahvích
aby se ona smála
a pokládala dlaně na vodu
aby to jemu připomnělo
lekníny

skleněné molo se taví ve slunci
zápasník stojí uprostřed a váhá:

když půjdou dál tak uhoří
jestli se vrátí
moře se za nimi
vylije do domu
ryby se nemohou objímat
a lidi nežijí pod vodou
leda v porcelánu

stojí a váhá

molo cinká

kousek dál sleduje
schoulená žena
racky kteří hoří na nebi jak hvězdy

Canny

DOBRÁ ADRESA A SDRUŽENÍ ČESKÝCH UMĚLCŮ GRAFIKŮ HOLLAR

vás zvou
na výstavu:

SLOVENŠTÍ GRAFICI/ČLENOVÉ SČUG HOLLAR

Marián Komáček, „Testovanie dažďa“, lept 2000

Od 29. 6. do 23. 7. 2006 v Galerii Hollar, Smetanovo nábřeží 6, Praha 1

SLOVENŠTÍ GRAFICI/ČLENOVÉ SČUG HOLLAR

Kamila Štanclová, „Lietajúci koberec“, lept 2003

Strž prostředek (velký recenzní

Perspektivy – nový časopis (aneb Hluboká touha po božstvu)

Na chodbě olomoucké univerzity jsem nedávno objevil první číslo časopisu Perspektivy, vydávaného stejnojmenným „sdružením pro rozvoj občanské společnosti“. V úvodníku mne zaujala věta šéfredaktora Karla Wolfa: „Rádi bychom dali prostor všem, kteří byli společenským atraktorem odmrštěni kamsi na okraj, a přesto v sobě cítí potřebu nám něco důležitého sdělit.“ Koho by nepotěšila nová studentská kulturně-politická revue, se sympaticky neokázalou grafikou, zvláště jeví-li zájem o sociální otázky… Studenti u nás většinou asertivně pracují na svých bruselsko-manažerských kariérách a přirozený radikalismus mládeže je spíše záležitostí lumpenproletariátu. Je dobře vědět, že naše levice není jen paroubkovská ochlokracie, ale že jsou zde i přemýšliví mladí lidé, vymezující se proti establishmentu. Po přečtení časopisu se ovšem nemohu zbavit dojmu, že ten establishment v mnohém kopírují. Také vydavatelé Perspektiv se počítají mezi elitu, jenom svými spoluobčany tolik neopovrhují.

Důraz na společenskou solidaritu je zřejmý z článků Zuzany Kubišové Francouzské NE destrukci zákoníku práce a demontáži sociálního státu či Nataši Šalgovičové Reflexia reforem na Slovensku (kdo to říkal, že naši potomci už nebudou rozumět slovenštině?). Název prvního z nich hovoří sám za sebe. Mnozí autoři se nedokáží zbavit ideologického vidění světa, např. umění chápou jenom v politických souvislostech. Libují si ve frázích a zaklínadlech, jejichž význam, obávám se, nechápou o nic víc než naši udatně okravatovaní mladí konzervativci. Na ukázku kousek recenze Ondřeje Lánského na pozoruhodný film Hanse Weingartnera Občanská výchova: „Tento moment velmi dobře ilustruje situaci současné levice: dokud se pohybuje v právním rámci společnosti, je argumentačně velice silná a v podstatě neexistuje možnost její teorie myšlenkově porazit. A naopak v momentě, kdy se má pokusit překonat právní rámec společnosti s cílem o jeho rozšíření nebo jeho redefinici, selhává, protože tuší, že se dostává na samou hranici případného násilí vůči systému. Politická akce totiž zřejmě vyžaduje vystoupení ze systému a do jisté míry i jeho negaci.“ Podobně bombastické konstatování samozřejmostí, neschopné proklopýtat se přes politicky korektní klišé k pointě a jasně artikulovanému názoru, najdeme i v článku Pavla Machonina Kapitalismus, socialismus a společenská realita nebo v nepodepsané úvaze Online hry. To bohužel platí i o zamyšlení Erazima Koháka Když nejde o život – při vší úctě k osobnosti našeho nejvýznamnějšího sociálně-ekologického filozofa, zašifrovaná paralela mezi hysterií okolo protiislámských karikatur a protinacistickým odbojem kulhá na obě nohy…

Občas se autoři nemohou zbavit jisté akademické „uprdnutosti“: o knize Participace a zájmové organizace jsem se třeba dozvěděl, že „je věnována participaci a zájmovým organizacím v České republice, a to s důrazem na legislativní rámec participace a reprezentace zájmů, procesy participace a její aktéry“. To jsem si lépe početl onehdá ve formuláři daňového přiznání. Celek Perspektiv připomíná „sbiraniko“ seminárních prací, vázaných pouze stejným světonázorem. K nejlepším patří příspěvky Milady Ratajové o fotografu Werneru Bischofovi (uvítal bych i reprodukci některé jeho práce, ale časopis nemá zřejmě peněz nazbyt, tak díky alespoň za odkaz na stránky www.wernerbischof.com) a Manželských etudách Heleny Třeštíkové, který demaskuje oficiální fráze o tom, že každý svého štěstí strůjcem, a kdo nepracuje, ať nejí – samoživitelka zjevně nemá mnoho příležitostí svůj sociální statut zlepšit. Cenná je také informace Ondřeje Štěcha o Evropském sociálním fóru v Aténách – nemusím snad ani připomínat, že naše oficiální média tuto

...ale mělo by to mít řád a logiku; listovat časopisem tam a zpátky kvůli dvěma větám, které jsou navíc pod uniformním titulkem téměř k nenalezení, je docela opruz.

akci dokonale „zasklila“. Ve Štěchově článku zarazí jen závěrečná věta o útoku na Jiřího Dolejše: KSČM bych mezi „alterglobalizační hnutí“ rozhodně nepočítal.

Rovněž katastrofické vize, nastíněné v článku Jak by jednou mohla vypadat Praha, nejsou tak zcela nereálné, ale rudolící způsob jejich prezentace vyvolá spíše úsměv. Stejně jako silácká věta z recenze na Lačnost Elfriede Jelinekové (opět nepodepsané – že by si přispěvatelé byli až tak vědomi rizik spojených s „vystoupením ze systému“?): „Kritický a působivý způsob užívání jazyka, kterým Jelinek zhmotňuje násilí a instrumentalitu mezilidských vztahů, nikoho nemůže nechat na pochybách, že směr, kterým se naše společnost ubírá, je zkázonosný.“ Také pozvánky na nejrůznější hudební a filmové festivaly by mohly být „šmrncovnější“ – píší je přece mladí pro mladé – zbavené žurnalistického ptydepe, kterého si užijeme dost od Lidového Práva Dnes: „ojedinělý výstavní projekt“, „pestrý výběr žánrů“, ba i „nejrozsáhlejší letošní sekcí bude sekce Člověk a příroda, kde se budou promítat filmy, které se věnují nejrůznějším podobám vztahu mezi člověkem a přírodou“. Brr, z těch frází přímo křičí, že anotace byly psány jen z povinnosti...

V čem zato Perspektivy vysoce překračují standard české žurnalistiky: nejsou v nich skoro žádné pravopisné chyby a nepoužívají slovo „Česko“. Projekt je sympatický svým protikonzumním zaměřením a věřím, že se další čísla vydaří lépe. Perspektivy jistě mají perspektivu být zajímavým studentským časopisem, pokud přestanou brát sebe sama tak vážně a uvědomí si Masarykovo: „Život politický je jen malou částí života duchovního.“ A ještě formální připomínka ke grafikovi: že kousek článku „přeteče“ na další stranu, to se stává i v lepších rodinách, ale mělo by to mít řád a logiku; listovat časopisem tam a zpátky kvůli dvěma větám, které jsou navíc pod uniformním titulkem téměř k nenalezení, je docela opruz.

Jakub Grombíř

Podle čeho rozpoznáme medvěda

Gilles Deleuze ve studii Podle čeho rozpoznáme strukturalismus označuje jako charakteristické rysy této metody a společenskovědní disciplíny kritéria místa a prázdného pole. „Prvky struktury nemají ani vnější určení, ani vnitřní význam. Mají smysl, který je nevyhnutelně dán postavením,“ píše a dodává, že struktura zahrnuje vždy nějaký paradoxní prvek, který je vždy přemístěný vzhledem k sobě samému. Ten má vlastnost nebýt tam, kde ho hledáme, ale zato jej nalezneme tam, kde není. „Je možné říci, že chybí na svém místě a uniká vlastní podobnosti a identitě.“

Právě takovým paradoxním prvkem je zvířecí hrdina v obrázkové knížce Medvěd, který nebyl. Protože se ze zimního spánku probudí v továrně, kde by nikdo medvěda nečekal, získá punc „líného hlupáka, který by se měl oholit a sundat kožich“. A začít pracovat. Jako skutečného medvěda jej neidentifikují ani jeho druzi v zoologické zahradě a cirkusu. Neboť pokud by byl opravdu medvěd, byl by přeci s nimi v kleci nebo by jezdil na jednokolce! Co takový chudák ještě tak může? Musí si přiznat, že medvědem skutečně není, a přijmout identitu, kterou mu přiřkli ostatní. Hlupák, který by se měl oholit a sundat kožich, nastoupí tedy do pracovního procesu.

Frank Tashlin (1913–1972), který medvěda nakreslil a napsal, naštěstí nebyl strukturalista, ale dělal pro Disneyho, takže spíše než chladný pocit slasti z toho, že naši identitu určuje naše místo ve struktuře, měl rád happyendy. Východisko ze k autentičnosti skeptického strukturalismu proto můžete nalézt právě na posledních stránkách publikace, která startuje novou ediční řadu Lemur nakladatelství Baobab, v níž budou vycházet klasické moderní ilustrované knížky ze 20. století. První dílko amerického režiséra a kreslíře, které původně vyšlo v roce 1946 a bylo v roce 1967 zanimováno jako krátký film režisérem Chuckem Jonesem, je důstojným začátkem této řady.

Jaroslav Balvín ml.

Frank Tashlin, Medvěd, který nebyl. Baobab, Praha 2006

Návštěva staré dámy

Nichého zpracování Dürrenmattovy Návštěvy staré dámy je nejsilnější inscenace, která za poslední léta na libereckém jevišti vznikla. Její sugestivní apelativnost je dána tím, že režisér Martin Tichý vystihl, jak se z autorovy myšlenkové konstrukce pomalu stává realita, která se nás v mnoha ohledech osobně týká. Více než o švýcarském Güllenu pojednává hra o libovolném českém městečku, kde se před několika lety zavřely fabriky a jeho mikroregion zažívá krizi, hospodářskou depresi, a čeká, až si na něj někdo nahoře vzpomene. Na druhou stranu se bláhové sny stávají skutečností – jedna česká miss si miliardáře už vzala.

Dürrenmatt se na českých jevištích hraje od 60. let, v roce 1964 vyšlo pět jeho her v nákladu 7500 výtisků. Návštěvu staré dámy jsem kdysi viděl. Hlavní postavou tehdejšího představení byla monstrózní Klára, která šla oficiálně vykládat jako symbol zlého kapitalismu, ve skutečnosti však ústředním tématem bylo zneužití moci, a tehdejší představení svojí atmosférou evokovalo soudy v 50. letech, kdy nevinní šli na smrt nebo na dlouhé roky do vězení.

Vraťme se k letošní liberecké inscenaci. Eva Lecchiová, která na liberecké scéně obvykle představuje laskavé usměvavé paní s dobrým srdcem, dokáže dát Kláře sebejisté fanatické setrvávání na fikci, že za své dlouhé peníze chce „spravedlnost“. Realita 21. století ale zdaleka překonala, co Dürrenmatt v roce 1957 vymyslel. Všichni jsme v televizi viděli, jak fanatismus podložený penězi dokázal pomocí unesených dopravních letadel zničit newyorská Dvojčata.

Paní Lecchiová ve své životní roli nevykresluje monstrum, samo Zlo. Ani miliardy, ani devět manželů a sláva nedokáže vymazat nejhorší životní zážitek její hrdinky, která se upnula na to, aby vyrovnala největší porážku svého života. Protože stále má čím platit, věří, že má pravdu, ať ji napadne, co napadne. Svým dobře placeným lidem, Bobymu, Robymu a Tobymu, jen vydává příkazy. A potěšení zažívá, když vidí, jak se jí rodné městečko při představě miliardy pozvolna poddává. Klára v nadsázce ukazuje, že peníze zmohou všechno.

Od kovových věder, do kterých kape voda z děravé střechy, montérek a bezútěšných kulis se s představou pozdějšího bohatství městečko postupně, na dluh, vzmáhá. Nejdřív ale nabídce Kláry vzdoruje, ve jménu svých starosvětských zásad. Je tu starosta, sice zchudlý, ale čestný – Ladislav Dušek, jeho žena – Milena Šajdková, farář – Václav Jílek, policista – Martin Stránský, vypočítavý řezník – Jiří Doseděl. Všichni se zpočátku chtějí z dané situace nějak vyvléci, ale nakonec morálka je jedna věc, avšak nové boty, investice do infrastruktury a celkový rozkvět a bohatství druhá.

Ústřední postavou Tichého inscenace je Ill, bývalý Klářin milenec a zrádce. Václav Helšus sugestivně vykresluje malého přežívajícího obchodníčka, který nejdřív myslí, že má trumfy v rukávě, a postupně dochází k poznání, jak to všechno nakonec je, a k vlastnímu rozhodnutí, jak se v kritické chvíli zachovat. Ill se z vlastní vůle stává vykupitelem městečka. Ale je to opravdu svobodné rozhodnutí z vlastní vůle? Helšusovi se povedlo, i když jsem zůstal sedět vzadu na balkoně, napůl schován sloupem, vtáhnout mne do kůže Illa a prožívat spolu s ním jeho strach a postupná bolestivá prozření.

Příběh Kláry a Illa je hyperbola, ale všechno ostatní už známe z reálu. Starostův přerod z nejistého chlapíka a jednookého krále v rázného pragmatika, lokálního politika a obratného vyjednavače, který se naučí převracet smysl, aby se v závěru pokusil smýt svůj kus kolektivní viny. Zažili jsme i marnou apelaci lékaře a učitele na ideály humanity. Vlastně jen Tlalkův učitel cítí spoluvinu, pokouší se ještě jednou vzbouřit, aby ale nakonec ve svém veřejném vystoupení zradil sám sebe a proklamoval, že černé je bílé.

Děj dokresluje scéna a kostýmy Markéty Sládečkové, od věder až po nápaditě znázornění jedoucích nových aut. Čím jsou protagonisté lépe oblečeni, tím se jim jejich nové věci více líbí a tím jsou sebejistější. Po prvním jednání, kdy už Güllenští jsou na tom asi podobně jako Liberečtí, nabízí na jevišti Ill nápoje i divákům. Chladicí box na jevišti, skutečné předměty denní potřeby a komorní ženský sbor Cantemus místo operních sboristek zesilují pocit autenticity.

Nejvíce mne zasáhlo sebeobelhávání Illovy manželky, věřící v dobré srdce Kláry, kterou přece dobře zná, a jeho syna i dcery, které ani v jedoucím autě nic nenapadne. Nakonec manželka s dětmi přijde i na závěrečné matiné, asi aby ukázala, že jí náleží

Po prvním jednání, kdy už Güllenští jsou na tom asi podobně jako Liberečtí, nabízí na jevišti Ill nápoje i divákům. Chladicí box na jevišti, skutečné předměty denní potřeby a komorní ženský sbor Cantemus místo operních sboristek zesilují pocit autenticity.

větší podíl z miliardy. Podle novodobého hesla, kdo není viděn, jako by neexistoval? Opuštění stigmatizovaného Illa vlastní rodinou dovršuje a zdůrazňuje rozpad tradičních hodnot.

Dürrenmatt, současník Sartra, Camuse a Becketta, vytáhl na jeviště dvě archetypální postavy, Kláru a Illa, jejichž střet má sílu antické tragédie. Klíčovou postavou inscenace je Václav Helšus jako Ill, a když nás vtáhne do své postavy, když se bojíme spolu s ním, vidíme najednou svět kolem sebe jinak.

Po druhém zhlédnutí inscenace jsem si uvědomil ještě jednu věc. Někam se z našeho veřejného života v posledních letech vytratilo to, čemu učitel říká ideály humanity. Hranice mezi správným a nesprávným, mezi dobrem a zlem, mezi pravdou a lží, nikoho vážně nezajímá.

V čem je hlavní síla inscenace? Co se nám v naší společnosti nelíbí, jako by zůstávalo za televizní obrazovkou. Domníváme se, že se nás to přímo netýká a že nám samotným se nemůže nic stát. Jenže to není pravda! Katarze z divadelního představení strhává z očí růžové brýle. Když se dostaneme do maléru, je někdo, kdo by nám opravdu pomohl? Strhující Tichého Dürrenmatt bolí, ale zároveň varuje. Konzumní štěstí může mít zatraceně hořkou chuť. Žijeme nyní v mnohem dynamičtějším svobodném světě. Jeho pozitiva známe, ale uvědomujeme si i jeho nástrahy? Budeme jen konzumenty, nebo zkusíme jeho běh nějak pozitivně ovlivnit? Zmohou peníze opravdu všechno?

Otto Hejnic

Friedrich Dürrenmatt: Návštěva staré dámy; překlad: Jiří Stach; režie: Martin Tichý; scéna a kostýmy: Markéta Sládečková; hudba: Ivan Acher; dramaturgie: Tomáš Syrovátka; Hrají: Eva Lecchiová, Václav Helšus, Ladislav Dušek, Jaromír Tlalka, Václav Jílek, Jindřich Kain, Jiří Doseděl aj. Předpremiéra 20. dubna 2006

Řekněte to mýmu psovi se autorovi povedlo aspoň částečně opustit svůj styl kramářských odrhovaček a povznést muziku...

Jiří Dědeček stoupá k písničkářskému Olympu

„Básničkář a písník," tak se Jiří Dědeček sám označil na nahrávce Zabili trafikantku z roku 1989. Po jeho letošním albu Řekněte to mýmu psovi už není podobné ironie potřeba: Jiří Dědeček prokázal, že je písničkář i básník, a výtečný.

Hlavní témata desky vidím ve dvou odvěkých konstantách umění – je to láska a smrt. Hlavně druhá z nich se stává leitmotivem Dědečkovy tvorby v novém miléniu, stačí připomenout titul alba Kdyby smrtka měla mladý (2003) nebo sbírku básní Věci po mrtvých (2001). Také v jeho nejnovějším počinu odkazuje ke smrti už název: „Řekněte to mýmu psovi / jinej ať tam nechodí / a kdo už mi koupil věnec / ať ho zase zahodí," zpívá Dědeček o pohřbu v (nezvykle křehké) titulní písni. Melancholickou náladu každou chvíli vystřídají bezstarostné popěvky inspirované často jazykovými hříčkami a zvukomalbou slov (Kuna ví, Hotelový sluha), ale posmutnělé verše se vždycky vrátí, neodbytně, jako myšlenka na bezmocnost stáří (SOS, Až budem starý). Některé texty obstojí i bez hudebního doprovodu a lze je číst jako poezii, například Noční můru začínající výmluvnými verši „včera v noci jsem se ve snu neobvykle nudil / zdálo se mi, že se mi zdá, že už jsem se vzbudil". A skladba Nehoda políbená poetikou dadaismu je nejkrásnější milostnou básní, jakou jsem letos slyšel. „Po nebi plují vzducholodě / ze kterých padá omítka / brouzdáš se nahá proti vodě / sladce ti zvoní kopýtka," usmívá se autor, aby v závěru skladby příběh dokončil: „Náhle však hvízdla meluzína / kolem se přehnal vlkodlak / a plátky růže tvého klína / rozfoukal vítr do oblak."

V písňové tvorbě Jiřího Dědečka text vždycky dominoval nad hudbou, ale na desce Řekněte to mýmu psovi se autorovi povedlo aspoň částečně opustit svůj styl kramářských odrhovaček a povznést muziku na plnohodnotnou součást sdělení skladby. V písni SOS minimalistický hudební doprovod kreslí chlad a temnotu podmořského světa lidských vraků, náladu citované Nehody podtrhuje něžný kytarový motiv, píseň Hotelový sluha odpíchne téměř bigbítová kapela a refrén skladby Usměj se na mě („usměj se na mě, usměj / ať je ten svět míň hnusnej") mi v hlavě zní stejně neodbytně jako mýdlové hity z rádií.

Písničkářský Olymp, který u nás postavili Voskovec s Werichem a zabydleli se tam Suchý s Krylem, z generace současných padesátníků dosud navštěvovali snad jenom Karel Plíhal s Jaromírem Nohavicou. Myslím, že po vydání alba Řekněte to mýmu psovi má i Jiří Dědeček na olympském pahorku rezervované lehátko.

Jiří Dědeček: Řekněte to mýmu psovi (Indies Records, 2006), www.dedecek.cz

Štěpán Kučera

Vyšlo též v časopisu InternetFolk

Irma Postmanová

Vidění

„Zlo nikdy není ryzí.“
Calder – Marshall

Procházela jsem se trhem a hledala stánek, u kterého jsem posledně nakoupila. Chystala jsem se vyjednávat s prodavači. Byla jsem nespokojená s kvalitou zboží. Jednalo se o koženou kabelku, rukavice a šál. Trhovci jsou tvrdí vyjednavači.

Stánek jsem našla poměrně snadno, i když jindy bloudím. Trh je obrovský prostor, který se neustále mění. Všechno mi připadalo jako jeden ruch a šumot, který nic neznamená. Viděla jsem sama sebe a sama sobě jsem říkala, kam mám jít. Už to o něčem vypovídalo.

Stánek jsem našla lehce. Trhovci ke mně byli velice zdvořilí a mluvili neobyčejně potichu. Mělo mě to varovat.

Pozvedla jsem zrak... ne, můj zrak byl pozvednut. Nikdy se okolo sebe nedívám. Hlavně na trhu. Jsou věci, které vidět nechci.

Můj zrak byl pozvednut. A v tom okamžiku už bylo na varování příliš pozdě. Byla jsem nejen blízko, byla jsem v samotném centru.

Před dvěma dny jsem navštívila kino. Den byl velmi nevlídný a po obloze se prohánějí podivné čarodějnické síly. Chtěla jsem se ukrýt a vyčkat, až se věci uklidní. Pravděpodobně jsem se velmi zmýlila a za ochranu jsem si vybrala přístřešek, kde se tornáda věcí horizontálních i vertikálních protínala. Ano, hovořím o smyčkách času, prostoru i věcí neznámých.

Můj zrak byl pozvednut... znova jsem seděla v tom kině a na plátně jsem viděla pokoj a v tom pokoji ženu. Myslím, že se chystala někam na cestu. Možná se stěhovala. Možná ten pokoj jenom uklízela. Vyndavala věci ze skříně a pokládala je na postel. Oddávala se rituálu, který se zdál být zcela všední. Plavovlasá, útlá žena. Nejdřív v tom pokoji byla sama.

Ale pak to nejpodivnější stvoření vstoupilo do obrazu. Obrovská rudo-černá popálená bestie se k ní blížila zezadu.

Nejdřív se vytratil zvuk. Žena se otočila a otevřela ústa. Ta zrůda tu ženu chytila a nožem špinavým korozí jí z těla odřezala kusy masa a do ran jí nalila kyselinu.

Jako druhý se znetvořil čas. Nic se nedělo.

Pak se vytratil i prostor.

Byli jsme v nejhlubších temnotách věčnosti. Ocitli jsme se těsně před vstupem k věcem nepopsatelným. Já, zraněná žena a netvor.

Ta žena se změnila. Její poraněné tělo se změnilo. Transformovala v bytost neskutečné záře a velikosti. I ta šelma se změnila. Byla nekonečněkrát větší než ta žena. Byla nedohlédnutelná, když se znetvořená svíjela úzkostí. Všichni jsme se změnili.

Žena pokynula a ta nestvůra poklekla. Žena udala rukou znamení a pohnula rty. Nemohla jsem slyšet, co říká. Ta příšera se zklidnila.

Pak ta zrůda do sebe začala ženu v podivných přírazech soukat.

Takového podivného rituálu jsem se stala svědkem. Viděla jsem služebníky mocností, které existují v místech, která nejsou.

Ta žena zůstane v té bestii nezměněna. Zlo nikdy není ryzí. Ta zrůda nikdy nebude úplná. Vždy v sobě bude mít tu ženu.

Lucie Dudková

Nespavost

Aby mezi náma bylo jasno, to, co píšu, nepíšu pro vás. Píšu, protože jsem našla pár nepopsanejch listů a nepopsaný listy nemám ráda. Skrýváš v sobě příběhy, chtějí o nich mluvit. Uchovávat je v sobě jako shnilou mrkev v písku na zimu, co smrdí jako myší čurání. Tenhle příběh je můj poslední. Někdo z vás si může myslet, že je to jako škoda, ale není. Je to tak dobrý. Ve skutečnosti se na nikoho z vás nezlobím a mám vás ráda.

Začalo to asi před rokem. Byl neobvykle studenej podzim a lidi chodili v zimnících a koženejch čepičkách s kšiltem. Blížily se mý devětadvacátý narozeniny a mí blízcí mi nepokrytě dávali najevo, že bych se už konečně měla vdát. Za městem chátra upalovala psy a kočky a občas k nim přihodila i nějakou tu bezdětnou ženu po třicítce či jinak úchylnou osobu. Pracovala jsem v květinářství na rohu mezi Pátou modrou a Šestou růžovou ulicí a přestala si barvit vlasy, protože mi z těch levných barev začínaly padat. Když odrostly, zjistila jsem, že vůbec

(*8. 6. 1982, † 5. 7. 2005) Vyrůstala na vesnici Příkazy (u Olomouce), vystudovala gymnázium v Litovli a Slezskou univerzitu v Opavě (obor čeština–dějepis). Ještě před promocí zemřela při dopravní nehodě. Dobrá adresa vydává její povídky postupně v jednotlivých číslech. Některé z nich vyšly ve sbornících Šrámkovy Sobotky.

„Připomínáte mi mou dceru,“ řekl a vycenil na mě řadu dlouhých úzkých zubů. „Nevěděla jsem, že máte dceru. Vypadáte mladě.“ „Nemám, nemám dceru. Ale kdybych ji měl, jistě by vypadala jako vy. Jmenuji se Jiří, víte. Je to moje jméno. Jiří H.“ A to bylo vše, co mi o sobě ten večer řekl. Do kávy si namáčel čajové sušenky, trochu kolem sebe bryndal a mlčel. Poté, co jsme dopili kávu, mě dovedl domů a přede dveřmi mi políbil ruku. Byl to první normální chlap, kterýho jsem kdy potkala.

nejsou šedivý a že mi to v nich docela sluší. Ten týpek, o kterým bude v tomhle příběhu-nepříběhu řeč, se objevil někdy mezi 8. a 10. říjnem. V ruce držel růžovou gerberu. Růžový gerbery byly tou dobou hrozně vzácný kytky, já sama jsem je neviděla několik dlouhejch let. Měl pěstěný ruce s dlouhýma nehtama a dlouhý hnědý vlasy. Celej se tak nějak divně klepal a vůbec vypadal, že se hodlá každou chvíli rozpadnout na malý kousíčky. Pozvala jsem ho na kafe. Bylo pět hodin a v ulicích už svítily lampy. Slunce nějak zapomnělo fungovat. „Připomínáte mi mou dceru,“ řekl a vycenil na mě řadu dlouhých úzkých zubů. „Nevěděla jsem, že máte dceru. Vypadáte mladě.“ „Nemám, nemám dceru. Ale kdybych ji měl, jistě by vypadala jako vy. Jmenuji se Jiří, víte. Je to moje jméno. Jiří H.“ A to bylo vše, co mi o sobě ten večer řekl. Do kávy si namáčel čajové sušenky, trochu kolem sebe bryndal a mlčel. Poté, co jsme dopili kávu, mě dovedl domů a přede dveřmi mi políbil ruku. Byl to první normální chlap, kterýho jsem kdy potkala.

V noci jsem nemohla spát. Budila jsem se, chodila na záchod a snažila se čůrat. Měla jsem pocit, že se mi čůrat fakt chce, ale asi se mi nechtělo, protože jsem nic nenačůrala. Na jedné ze svých cest na záchod jsem potkala Jiřího. Stál v dlouhém černém plášti, vlasy stažené do culíku, šel z něj takovej divnej nasládlej puch. Přemýšlela jsem, odkud tu vůni znám, ale zaboha jsem si nemohla vzpomenout. „Ahoj slečno,“ řekl a poněkud nešetrně mě uchopil za zápěstí. Přiložil si mou ruku na obličej a začal se jí poněkud nevybíravým způsobem hladit. Nekladla jsem mu žádnej odpor. Líbilo se mi to. „Přemýšlela jste někdy o existenci pekla?“ „Ne“. „A zajímá vás to?“ „Ne. Když mám hlad, tak se najím. Když chci spát, jdu spát. Když si chci zašoustat, tak někoho sbalím, a když se chci uvolnit, koupím láhev vodky.“ Jeho přítomnost mě nutila k tomu, abych byla upřímná, úplně upřímná. Děsilo mě to. Já jsem se děsila. „Vy ženy jste zvířata.“ Řekl a pomalu pustil mou ruku.

Probudila jsem se úplně zpocená v úplně pomačkaných peřinách. Smrděly jako bych celou noc masturbovala. Jsem zvíře a mám děsný sny, pomyslela jsem si, uvařila si kafe a šla do práce.

Ráno. Lampy nesvítí a lidi venčej psy. Mrskám sebou jak pstruh, než ho chytnou za ocas a udeří jím o předmět tvrdší než jeho křehká hlavička. Jiří přijde chvíli před zavíračkou a položí na pult růžovou gerberu. „Mohu vás pozvat na kávu?“ Do kávy si namáčí čajové sušenky, trochu kolem sebe bryndá a mlčí. „Jste taková sympatická mladá žena, musíte mít spoustu nabídek. Ne, neurazte se. Nemyslel jsem to tak. Zůstaňte tu se mnou ještě chvíli. Uklidňujete mě.“ Dopili jsme kávu a Jiří mě doprovodil přede dveře mého bytu. „Nechcete jít dál?“ Ta otázka ze mě vyjela spontánně jako průjem po nějaký kalbě. Fakt jsem strašně chtěla, aby zůstal se mnou. Uložila bych ho do svý postele a líbala mu nohy. Zamilovala jsem se? „Ne, děkuji za pozvání, ale mám nějakou práci.“ Políbil mi ruku a odešel. Můj první normální chlap. Růžovou gerberu jsem strčila do vázy k té, co mi dal včera.

V noci jsem nemohla spát. Pocit, jako bych chtěla čůrat, ale nic jsem nenačůrala, takže se mi asi zas tak moc chcát nechtělo. Na jedné ze svých nočních cest na záchod jsem potkala Jiřího. Stál u mě v předsíni. Na sobě dlouhej černej plášť. Šel z něho takovej divnej nasládlej smrad, kterej jsem odněkud znala, ale nedokázala jsem ho nikam zařadit. „Půjdeme se trochu projít, krásná slečno.“ Řekl a poněkud nešetrně

Lucie Dudkov

mě uchopil za ruku. Donutil mě, abych si oblékla kabát a obula boty. Netrpělivě podupával na chodbě a prozpěvoval si nějakou profláklou sprostou písničku. Zavěsila jsem se do něj s důvěrou, kterou obvykle k chlapům nemívám, a nechala se vláčet nočním městem. „Ukážu vám něco, co se vám bude líbit." Řekl a příšerně se zachechtal. Příšerně? Spíš mile, sympaticky. Smál se jako malej kluk, kterýmu se povedlo zcizit jinýmu malýmu klukovi cínovýho vojáčka. Za městem se upalovali psi a kočky. Příšernej smrad. Vřeštění, kvičení, smrtelný muka těch ubohejch zvířátek provázený smíchem špinavejch idiotů ze slumů v předměstí. Naposledy jsem tady byla jako desetiletá holka. Třásla jsem se tehdy ve křoví a prožívala podivnej hnusnej a tak trochu slastnej pocit. Dneska bych to nejspíš přirovnala k orgasmu. Ten pocit. K orgasmu na hromadě mrtvejch spálenejch zvířátek. „Líbí se vám to?" Držel mě za ruku. Pevně. Nebylo kam utýct. Začalo se mi navalovat. „Budete zvracet?" Zvracela jsem. Zvracela jsem ve křoví a poslouchala křik těch lidskejch zrůd. Kopali do bezmocnejch psů a pak je házeli na hranici. Všichni víme o tom, co se děje za naším městem.

Ráno jsem se probudila v propocenejch peřinách. Hledala jsem Jiřího. Chtěla jsem, aby byl úplně nahatej, ležel vedle mě a měl ho úplně tvrdýho, jako každej normální chlap po ránu. Nebyl tam. Uvařila jsem si kafe a šla do práce. Byl den.

Dostala jsem to. Moje pulina jako obvykle vydává podivnou nasládlou vůni. Připomíná mi moje sny. Jiřího H. Bojím se bojím, že umřu. Jiří dorazil jako obvykle před koncem zavírací doby a na pult položil růžovou gerberu. „Smím vás, slečno, pozvat na kávu?" Kávu pijeme tiše. Jiří si do ní namáčí čajové pečivo a trošku kolem sebe bryndá. „Nebojíte se někdy sama sebe, krásná slečno?" Doprovodí mě domů. Políbí mi ruku a odchází. Nesnažím se ho zadržet. Nesnažím se ho dotknout. Růžovou gerberu vkládám do vázy mezi ty ostatní. Jsem zamilovaná. Ostatně, záleží na tom?

V noci pocit, jako že se mi chce čůrat. Chodím na záchod, ale v míse pořád nic. Tohle už známe. Na jedné ze svých nočních cest potkávám Jiřího H. Na sobě dlouhej černej kabát. Vydává podivnou nasládlou vůni. Krev. Lidská. Ženská. „Půjdeme se projít, krásná slečno." Nešetrně mě uchopí za levé zápěstí. Hladí se po tváři mou vlastní rukou. Nekladu odpor. Líbí se mi to. Venku je zima. Jdu v pantoflích. Za ním. Jde rychle a nečeká na mě. Pospíchám. Nechci ho ztratit z dohledu. Dojdeme na předměstí. Na předměstí se dnes pálí žena. Říká se, že to byla čarodějnice. Něco málo jsem o ní slyšela. Dav idiotů skanduje mé jméno. Upadám do mdlob, abych se ráno probudila v propocené posteli. Mám opuchlé oči. Od pláče.

Jiří přijde těsně před koncem zavírací doby. Na pult položí růžovou gerberu. „Nerad bych vás trápil, krásná slečno, ale mám jisté problémy. S úřady. Jistě neodmítnete mé pozvání na kávu. Obávám se, že poslední."

Kávu pijeme tiše. Jiří si do ní namáčí čajové pečivo a mírně kolem sebe bryndá. Poté mě doprovodí domů a obřadně mi políbí ruku. „Jistě se setkáme, krásná slečno."

V noci už nějakou dobu na záchod nechodím. Přesto často nemůžu spát. Slyšela jsem, že se mu stalo něco strašně hrozného. Prý zabíjel lidi z předměstí. Prý zabíjel i jiné lidi než z předměstí. Milovala jsem ho. Brzo mi bude třicet let. Je to můj poslední příběh.

Třásla jsem se tehdy ve křoví a prožívala podivnej hnusnej a tak trochu slastnej pocit. Dneska bych to nejspíš přirovnala k orgasmu. Ten pocit. K orgasmu na hromadě mrtvejch spálenejch zvířátek. „Líbí se vám to?" Držel mě za ruku. Pevně. Nebylo kam utýct. Začalo se mi navalovat. „Budete zvracet?" Zvracela jsem. Zvracela jsem ve křoví a poslouchala křik těch lidskejch zrůd. Kopali do bezmocnejch psů a pak je házeli na hranici. Všichni víme o tom, co se děje za naším městem.

o do

té cestě Maďárie 2006

Foto Jaroslav Krištof

Před prohlížením obrázků něco málo omáčky. Kdo v mládí nesnil o cestování, tak byl buď synem nějakého tajemníka a mohl jezdit, kam chtěl, nebo trpěl chorobnou láskou k vlasti. Samo litr, že tohle platí jen pro nás, kteří jsme byli na světě už v době olympiády v Tokiu.

Když Gustav a Miloš pustili v roce 1988 trochu vzduchu na naše toulavé boty tím, že víceméně zrušili devizové přísliby, lépe řečeno, že si našinec mohl sehnat peníze jinak, podívali jsme se i my, Novotného děti, do jiné ciziny než lidově demokratické. Jenže – ono to přišlo dost pozdě. Londonovy romány už byly zapomenuty, zlato zanecháno v kamenitých bystřinách. Taky mě potkalo pár výjezdů do vysněných prostor - Paříž, Řím, Normandie, Skotsko... Ale celkem brzo jsem si připadal jako komár, který se stal největším lokálpatriotem té kdysi nenáviděné bažiny. Občas vyletěl na louku, píchl tam kohokoliv, kdo se namanul, do slabin, a zase se vrátil zpátky. Jo, říkal jsem všem, že jsem byl ve Francii nebo Itálii, ale co tam chcete za týden poznat?

Poslední dobu provozujeme několikadenní pánské výjezdy do nejbližšího okolí České republiky. Postupujeme poměrně pečlivě, prohlížíme krajinu a kontrolujeme místní kulinářství. Nějakou kačku pustíme, hotelů se nebojíme, ani alkoholu. Amatérští badatelé si najdou to svoje vždycky.

Přestože bylo pro nás Maďarsko díky Kádárovu gulášovému socialismu „nejkapitalističtější“ cizinou, jezdilo se jen do Budapešti nebo k Balatonu. Jenže Maďarie je úplně jinačí – západ podél rakouského Burgenladu není totožný s pásem podél východního Slovenska a Ukrajiny. A jih u Slovinska a Chorvatska má zase jiný přeliv než krajina směrem k rumunsko-uherskému Temešváru.

Letos jsme si napsali přes Uhry velké, opačné L. Od Štúrova ostře kolmo dolů a pak rovnoběžně s hranicemi s přechodem do chorvatského Varaždína.

Obr. 1 – Když přejedete ze Štúrova přes Dunaj do Ostřihomi, v půlce mostu (Maria Valeria) se objeví na kopci obrovská ostřihomská bazilika. Jako kdyby někdo vatikánský svatopetrský chrám přenesl na sever do pohanské střední Evropy (jde o největší maďarský kostel, zbudovaný v letech 1822–1869). Nějak podobně asi působí největší kostel na světě, bazilika Notre Dame de la Paix, postavená „otcem vlasti" Felixem Houphouetem-Boignem v Pobřeží slonoviny (Yamoussoukro). Esztergom je sídlo maďarského primase, místo korunovací uherských králů a kdysi i hlavní město.

Pohled z anfasu, i když tudy se tam nevchází. Mezi sloupy se skrývám jako ten nejhříšnější.

Obr. 2 – Pak jsme to vzali přímo dolů, do Pésce (Pětikostelí, Fünfkirchen). Měl jsem v hlavě nějak hloupě zafixováno, že jde o výspu, kde musulman civilizoval zemi. Musulman tu sice nějakou dobu byl (po prohrané bitvě u Moháče – viz dále), ale město mě neobyčejně překvapilo. Centrum má ráz střihnutý Dalmácií, dnes tu žije cca 160 000 lidí a je to příjemné místo k žití.

Z noční vycházky je tahle momentka mešity Ghasi Kasim Pascha (Széchenyi tér), která byla po slavném vyhnání Turků přeměněna na katolický kostel. Je to sice slabá náplast za opačný proces v případě slavné cařihradské Hagie Sofie, ale potěší to.

Obr. 3 – Tohle je jasné, ukončení kopule mešity Ghasi Kasim Pascha dokazuje vítězství křesťanství nad islámem. Cože...? Pardon došlo k nemilému zkreslení, samozřejmě že jde o důkaz přátelství mezi islámem a křesťanstvím. Jak jinak.

Musulman tu sice nějakou dobu byl (po prohrané bitvě u Moháče – viz dále), ale město mě neobyčejně překvapilo. Centrum má ráz střihnutý Dalmácií, dnes tu žije cca 160 000 lidí a je to příjemné místo k žití.

Obr. 4 + 5 – Reklama na zámky by měla vypadat přesně takhle. V jedné spojovací ulici v Pésci je na dvou místech mříž, která otěhotněla hrozny zámků a zámečků. Z fotografií bohužel není vidět, co je na většině zámků vyryto. Co by tam tak asi mohlo být? Přece: Franta + Věra = velká láska. Uhři si takhle navěky zamykají svoje sliby. Ještě že víme, že sliby chyby. To ta naše Lennonova zeď na Kampě byla méně falešná. I když, je to určitě krásné: jít společně s milkou ruku v ruce a zavěsit zámek na hrozen jiných zámků (společná odpovědnost a společné spiknutí), políbit se, pak zahodit klíč někam do řeky. Nebo do žumpy. Kdyby byli naši výrobci zámků trochu protřelejší, tak tady nafotí podklady pro kvalitní propagační kampaň. Tokoz do toho!

Obr. 6 – Jižně od Pésce je hora Misina a lesopark Mescek, kde jsou domy bohatších pécských občanů, ZOO, kamp a vůbec jakási turistická zóna pro město. Úplně nahoře je televizní věž s nádherným výhledem a restaurací.

Tohle, co vypadá jako artefakt moderního umění, je jen svár nosičů svrchního pláště věže ve výšce cca 80 metrů. Když jsme to doprohlíželi (byli mezi námi zaměstnanci strojírenských podniků), tak jsme se radši honem rychle vrátili výtahem dolů, panoramata-nepanoramata.

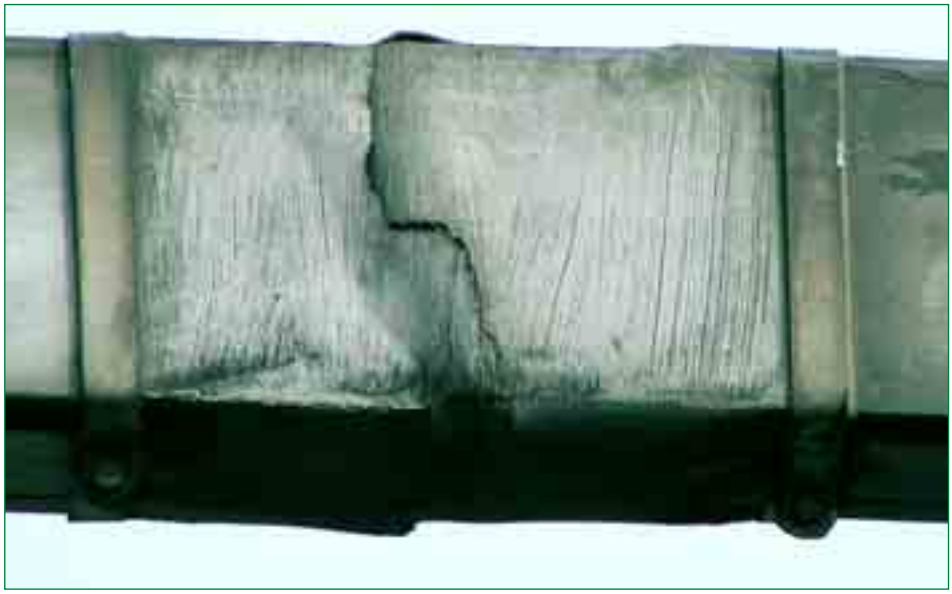

Obr. 7 + 8 – Odpočívající lev. Na pomníku. To je moc hezký symbol. Už asi 400 let český lev odpočívá a číhá na myšičku. Nicméně tenhle se nachází severně od Moháče (neplést s německou Mohučí) a připomíná tragédii, která se stala roku 1526. To datum by vám mělo něco signalizovat. Absolutní konec všech postpřemyslovských dynastií v našich zemích. Někde tady zalehl kůň Lászlá (Ludvíka) Jagellonského, když prchal z bitvy. Trup koně zatlačil trup velmože do bahna v říčce Csellye – a my jsme měli vymalováno. Dvacetiletý panovník dopanoval. Tragédii zobrazuje reliéf umístěný pod ospalým lvem.

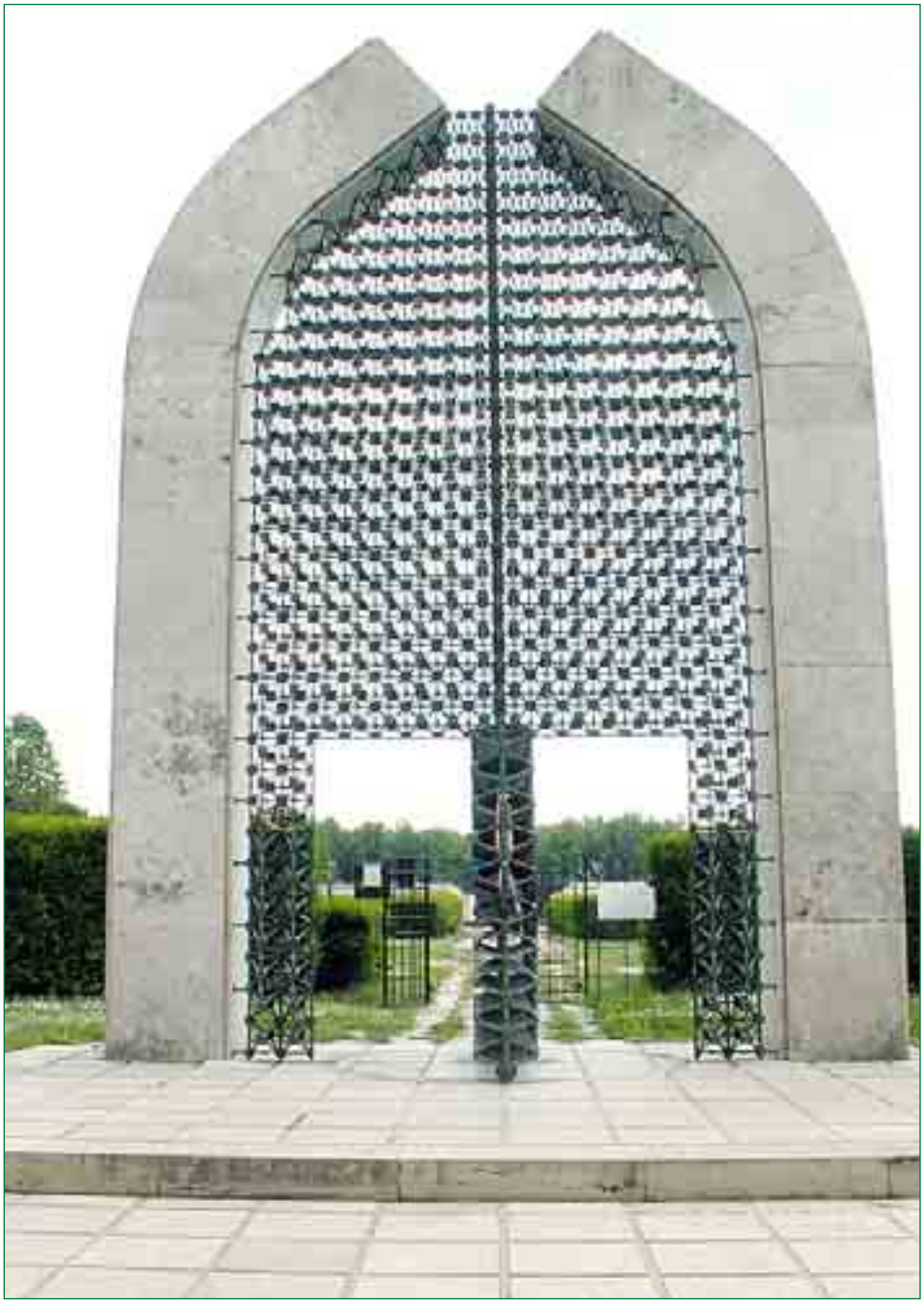

Obr. 9 + 10 + 11 – Areál bitvy, ve které dostali křesťani neobyčejně mocně do řepy, je velice moderně pojatý. Vstupní brána, poněkud islamistická, ale nedokonale, pěkně tepaná, otevírá cestu k do země zapuštěnému prostranství, kde je pokladna, toalety a galerie kreseb, rytin a map. Odtud pak vyjdete k vlastnímu bojišti. Zde je pomocí houfů dřevěných figur vyvolávajících dojem, jako že jste někde na hřbitově na tichomořském ostrově Tuvalu, znázorněna bitva. To vše v kruhové geometrii. Mimo tohoto prostoru stojí úplně vzadu kříž a po obvodu lavičky. Uhři se zrovna s feudálem hádali, takže příprava na střet stála za pendrek: výsledek bylo 20 000 mrtvých a u všech zajatců operace šmik šmik, hlava z kola. Ono je to daleko efektivnější než brát rukojmí, pokud nejde o synka nějakého papaláše. To Sulejman I. už tehdy dobře věděl.

Zde je pomocí houfů dřevěných figur vyvolávajících dojem, jako že jste někde na hřbitově na tichomořském ostrově Tuvalu, znázorněna bitva. To vše v kruhové geometrii. Mimo tohoto prostoru stojí úplně vzadu kříž a po obvodu lavičky.

Obr. 12 (velký je na str. 46) **–** Konec spodní nožičky „elka“ (naší trasy) končím vesnickou idylou na hranicích s Chorvatskem. Tenhle kýč by mohl být vyfocen klidně někde u Třeboně nebo na ostrově Honšú. Protože kýč je internacionální a je pokaždé pěknou tečkou za povedenou výpravou.

Fotografie by samozřejmě nevznikly, kdybychom se necpali notně a řácky perkeltem a klobásama. Hladový fotograf se dívá špatně. My naopak chceme vidět co nejlíp.

Jakub Šofar

Kanály

(3)(3)

RSS aneb Čtení mezi řádky (28 dnů z června 2006)

V Dobré adrese jsme přesvědčeni, že umění mění svou formu. Protože prakticky každý už dnes píše, maluje nebo na něco hraje, stal se skutečným uměním talent vybírat. Velkým dílem dneška je koláž. Jednu takovou, aktuální a pocházející z výhradně veřejných zpravodajských zdrojů, pro vás máme znovu i dnes...

Citáty z internetových médií nejsou redigovány, jen občas kráceny. Závorka označuje zkráceně zdroj (např. je-li zdroj ve tvaru www.aktualne.cz, píšeme jen aktualne, číslo za zdrojem pak znamená den v měsíci, kdy byl citát uveřejněn).

Madonna... zavítá i do Prahy... Zájem o vstupenky je v celém světě obrovský; i v Praze si proto jeden zájemce bude moci koupit maximálně pět lístků. Ty jsou rozděleny do tří cenových kategorií: nejlevnější stojí 3062 korun, nejdražší k sezení pět tisíc. (aktualne, 1.) Dirigent Jiří Kout ukončil podle svých slov spolupráci s pražským Národním divadlem... Zdůvodnil to dnes uměleckými důvody, špatnou úrovní práce orchestru. (ihned, 1.) Američané zastřelili těhotnou Iráčanku na cestě do porodnice. (novinky, 1.) Dánové zrovnoprávní ženy při nástupu na trůn. (ihned, 2.) Francouzská agentura označila Paroubka za vzteklého premiéra. (aktualne, 4.) V USA jsme od konce druhé světové války až do roku 1980 měli éru cválajícího socialismu. Výdaje vlády se více než zdvojnásobily. Když se v roce 1980 stal prezidentem Ronald Reagan, zastavil sice rozšiřování státu, což ale ve skutečnosti k jeho omezení příliš nevedlo. (ihned, 4.) Česko se dnes nachází na rozhraní mezi teritorii, která se chystají na používání nearshore nebo offshore modelů z pohledu zákazníka... V současnosti již nepoznáme informatika podle toho, že je bledý od neustálého vysedávání u počítače, že se nedbale obléká a že používá termíny, kterým nezasvěcení nerozumí. (ihned, 6.) ...celý systém vydrží na jedno nabití zobrazit 7500 stránek... Elektronická kniha... za necelých 350 dolarů, váží 250 gramů... Sony dodává, že eBook pojme kolem 80 knih, jenž jsou dostupné přes její e-obchod... (novinky, 6.) Místní úřady v Austrálii prosadily, že nevěstince a hřbitovy nemohou stát blízko sebe. (idnes, 6.) Policista Willis je alkoholik a zkrachovalec. Když jde o pravdu a spravedlnost, umí pořád zabrat. (aktualne, 7.) Pod ledem Antarktidy je skryt kráter vytvořený nárazem obřího meteoritu, naznačují údaje z amerických družic. Pokud se objev potvrdí, vyřešila by se hádanka největšího vymírání druhů. Před dvě stě padesáti miliony let... vyhynulo na devadesát procent všech organismů. (lidovky, 7.) Záznamy nabízejí pohled do „stinné historie“ amerických zpravodajských služeb, které se údajně snažily do svých služeb nalákat řadu nacistických válečných zločinců. (aktualne, 7.) Velšská ovce si o sobě myslí, že je pes. (novinky, 7.) Průměrný roční příjem na obyvatele v Šanghaji dosahuje kolem 10 tisíc amerických dolarů. To je desetinásobek průměrného čínského příjmu. Obyvatelé Šanghaje jsou bohatší než Češi. (ihned, 8.) Místo tripodu vyleze ze země iPod a všechno se podělá! Carmen Electra se podělá a Charlie Sheen se zabodne penisem do asfaltu... (aktualne, 9.) V antice tak nechyběla matema-

(3)

Všechno by to mohlo vést k obrovským přesunům obyvatelstva a likvidaci západní civilizace, jako se to stalo v Římě, varuje Parry.

(3)

(3)

tika ani technika, ale nejspíše jejich propojení v podobě fyziky, „aplikovaná věda“. (scienceworld, 9.) Na trh přijde hypoalergenní kočka. ...to je počátek série „lifestylových“ zvířat. Zvláštními způsoby šlechtění se pracovníkům firmy podařilo eliminovat kočičí alergeny, které u lidí na ně citlivých způsobují potíže s dýcháním, otékání očí nebo vyrážky. (ihned, 9.) Jediná skutečná opozice v těchto volbách (KSČM a SZ), k jejíž podpoře jsme vyzývali i my (www.levice.cz/aktual/060522uvodnik.html), už dopředu vzdala svůj boj bez boje. (blisty, 10.) Kolem dobrého vládce sedí alegorické ženské postavy, znázorňující vlastnosti, které musí uplatňovat...: Velkomyslnost, Umírněnost, Sílu, Mír, Moudrost. Nad moudrým vládcem je umístěn anděl, který znázorňuje Naději... V alegorii Špatné vlády má vládce - tyran - podobu ďábla. Jeho poradci shodou okolností nejsou ženy, ale muži. Mezi nimi jsou Ješitnost a Chtivost po penězích a moci. Justice je svázána a leží u nohou tyrana. (blisty, 10.) Zaujala mne myšlenka, kterou je možné aplikovat obecně: „Jsou dva druhy uživatelů... – ti kteří ztratili data a ti kteří ztratí data.“ (aktuality.firstnet.cz, 12.) Turisté budou moci navštívit jeskyni, v níž se na severu Afriky dva měsíce skrýval slavný spisovatel Miguel de Cervantes. (aktualne, 12.) Mezi americkou mládeží se šíří vyzváněcí tón pro mobily, který dospělí neslyší. (blisty, 13.) „Každý člověk se pohybuje svým individuálním způsobem. Osobu, kterou velice dobře znáte, rozpoznáte podle chůze na dálku...“ (scienceworld, 13.) Máte jemné vlasy a nevíte co s nimi? Účes nedrží tvar a za chvíli je pryč? Když už vám příroda nadělila jemné vlasy, zvykněte si s nimi žít... (novinky, 13.) Všechno by to mohlo vést k obrovským přesunům obyvatelstva a likvidaci západní civilizace, jako se to stalo v Římě, varuje Parry. (blisty, 13.) Přežití lidstva závisí na jeho schopnosti najít si nové domovy jinde ve vesmíru. Existuje totiž zvyšující se riziko, že Země bude při nějaké katastrofě zničena. Prohlásil to světově uznávaný fyzik Stephen Hawking. (ihned, 14.) Prozatím se pro tyto účely používají především ovce a kozy, které vylučují žádanou cizí bílkovinu v mléce. Jako úplně první produkt „živých bioreaktorů“ vstupuje na trh kozami „vyráběný“ preparát ATryn, schválený na začátku letošního června v Evropské unii pro léčbu poruch srážlivosti krve. (lidovky, 14.) Němečtí policisté nepustili do své země desítky Čechů, protože u sebe neměli minimálně 30 eur na den... policisté požadovali něco, co by neměli. Maastrichtská dohoda, která platí pro celou Evropskou unii, totiž umožňuje volný pohyb osob... (idnes, 14.) Zhodnocení výsledků, přínos práce: „Automatický rybář“ pracuje s větší účinností než „normální“ rybář. (scienceworld, 15.) Jsou výkonné, silné, agresivní a podceňované. Čínské a indické podniky nastupují na světovou scénu a nebojí se ani globálních hráčů. (ihned, 15.) Přitom počátky budování komunismu nebyly jenom popravy a mučení, zavírání třídních nepřátel. Byla to doba skutečného osvobození dělnicko-rolnické třídy od bahna bídy a nevzdělanosti. (blisty, 15.) Mělo by Brno koupit vlastní velkoplošnou obrazovku? Na velkoplošné bezplatné přenosy fotbalových zápasů pod širým nebem musí Brno zapomenout. (lidovky, 15.) Lístek na Madonnu? Pražský koncert královny popu je de facto vyprodán, ačkoli lístky budou k dispozici až od zítřka. (aktualne, 15.) Na mnoha nově postavených domcích byste bleskosvod hledali marně. Developerské firmy jej obvykle nepovažují za standardní vybavení a noví majitelé počítají každou korunu. (ihned, 15.) Královská akademie umění v Londýně, jedna z nejprestižnějších britských galerií, vystavila břidlicový kvádr, na němž ležel kousek dřeva... Ukázalo se ale, že břidlicový kvádr je jen podstavec. A kousek dřeva, svým tvarem připomínající kost, byl určen na podepření sochy... (novinky, 15.) Ak som konštatoval, že pred zhodením atómových bômb na Hirošimu a Nagasaki nemal americký hegemonizmus globálne rozmery, je potrebné konštatovať, že takéto tendencie sa tu objavovali aj skôr. Oceliarsky kráľ A. Carnegie už v roku 1893 verejne požadoval nastolenie panstva anglosaskej rasy, ktorá ako jediná môže zaručiť rozvoj ľudskej civilizácie. A nebol to jediný prejav pananglosaských tendencií tej doby. (blisty, 16.) Společnosti Sazka a TicketPro dnes zahájily předprodej lístků na koncert americké zpěvačky Madonny... K zamezení spekulativním nákupům stanovila pořádající agentu-

Kanály (3)

RSS aneb Čtení mezi řádky

(28 dnů z června 2006)

(3)

(3)

ra Interkoncerts maximální počet pěti vstupenek na jednoho zájemce. (ihned, 16.) Lístky na Madonnu zmizely za dvě hodiny. (novinky, 16.) Japonsko, Norsko a Island neuspěly ohledně komerčního lovu velryb. (ihned, 16.) Avšak výzkum z amerických univerzit Columbia a Yale zjistil, že z mladých lidí, kteří uzavřou příslib sexuální předmanželské abstinence, ho 88 procent dříve nebo později poruší a pak spíše neužívají antikoncepční prostředky. (blisty, 19.) České ekonomice se sice nebývale daří, mnoho lidí to ale zatím ve svých peněženkách příliš nepocítilo. (novinky, 19.) Města a obce si od něj mimo jiné slibovaly, že zákaz kouření na zastávkách postačí k tomu, aby se čekárny veřejné dopravy vyčistily od odhozených cigaretových nedopalků. Jenže mnozí kuřáci kouří dál. Jen se přesunuli z čekáren na trávníky a chodníky v okolí. Radnicím se tak úklid prodraží a města rozhodně čistší nejsou. (lidovky, 19.) Plat šéfa státní firmy? Děkujeme, neřekneme. (novinky, 19.) Rezoluce, kterou státy nadpoloviční většinou odhlasovaly, musí u ochránců velryb vyvolávat obavy. Prohlašuje totiž, že moratorium na lov velryb, vyhlášené v roce 1986 jakožto dočasné řešení, už není potřebné. (aktualne, 19.) Poté co lístky na první český koncert Madonny zmizely během jedné hodiny, se pořadatelské agentuře Interkoncerts podařilo vyjednat druhý koncert. (ihned, 20.) „Spory o to, co ti lidé ve stadiu klinické smrti vidí a proč to vidí, nejsou momentálně řešitelné. Neexistuje žádná metoda ani přístroj, jak to spolehlivě ověřit. Jasné a podložené stanovisko není v současné době nikdo schopen vyslovit…“ (aktualne, 20.) Indičtí muži chytře vyřešili nedostatek svobodných žen – začali si mezi sebou pronajímat manželky. (novinky, 20.) Zdanění je donucením člověka, aby se, pod pohrůžkou násilí, vzdal svého majetku. (ihned, 21.) …ve vesnicích v okolí jsem nezaznamenal policejní dopravní kontrolu několik let! Strejci vesele jezdí autem na pivo, protože několik let se s policejní hlídkou ani nepotkali, natož aby je kontrolovala. A nikdo to neřeší. Pro úplnost dodávám, že vím, že nemusím vidět všechno, ale ve zmiňovaných oblastech se pohybuji každý den. (lidovky, 21.) Změna klimatu chystá Zemi koktejl smrti. (aktualne, 22.) Ve Velké Británii prodávají kuplířské gangy několik tisíc dívek z východní Evropy a Afriky. Některým z nich je přitom čtrnáct let. S šokujícím odhadem počtu dívek nucených k sexu přišla vůbec poprvé britská policie. (Novinky, 22.) Obyvatel v Česku přibývá. Díky cizincům. (aktualne, 22.) Aby se však účinek ochrany dostavil, musí každý muž ve svých dvaceti letech ejakulovat minimálně pětkrát týdně. Ipsace neboli sebeukájení je přitom zdravější než pohlavní styk. Pokud muži dodrží předepsanou frekvenci, sníží se u nich riziko rakoviny prostaty ve věku kolem padesáti let až na třetinu. (novinky, 22.) Méně než dvě hodiny stačily v noci fanouškům, aby vykoupili všechny vstupenky i na druhý koncert slavné zpěvačky v Česku. (aktualne, 23.) Moje rodina nedisponuje podobným příkladem. Ale je pravda, že i my máme svoje zkušenosti s tím, jak prožívat úpadek. Nebylo téměř ani jednoho století, aby někomu z nás nezkonfiskovali veškerý majetek. A od 18. století, kdy byla naše rodina povýšena do knížecího stavu, se dá říct, že jsme chudší a chudší. (lidovky, 25.) Chcete si koupit špekáček, který skutečně obsahuje i maso… (ihned, 26.) Paroubek vyplísnil v Bruselu socialisty celé Evropy za to…, že by jemu a ČSSD větší podpora od evropských socialistů výrazně pomohla snášet antikomunistickou předvolební kampaň. Zaráží mne také, že si tohoto jeho jasného „přiznání barvy“ nevšiml žádný z českých politologů či komentátorů. (lidovky, 26.) Otázka, co je to nová divočina, by se dala zodpovědět poměrně lehce, kdybychom uměli dát rozumnou odpověď na otázku, co je to divočina. (scienceworld, 27.) …Vladko z VyVolených – se dostane do čítanek. Autorce nové učebnice literatury pro odborná učiliště Věře Martinkové připadalo jako skvělý nápad zařadit rozhovor s Vladkem a jeho partnerem Robertem. (lidovky, 28.) Británie testuje pilulku, která ovlivní chuť spermatu. (novinky, 28.) Zamýšlený odchod Billa Gatese z Microsoftu je ukázkovým zvládnutím PR… Gatesovo oznámení zaplnilo první stránky novin a strhlo lavinu pozitivních článků. …historie firmy je příkladem špičkového marketingu v praxi. (ihned, 28.) Počítač integrovaný v těle zařízení rozeznává 24 bodů v lidské tváři, podle nichž upravuje chování robota. Systém si všímá i takových detailů, jako je pohnutí obočí nebo náklonu hlavy. (novinky, 28.) To, že se někdo občas chová altruisticky, je nám houby platné, pokud neplní dohody. Naše vztahy s ostatními mají charakter ekonomické směny a náš mozek byl selektován na to, jak účinně dokážeme odhalit podvodníky. (scienceworld, 28.)

Vybral

Jakub Tayari

Nepřehlédnutelná osobnost

Honzy Hanzla

Někdy se mi zdá, že vůbec neexistuju. Jinak si totiž nedokážu vysvětlit, proč se mi tak často stává, že mě lidé nevidí, neslyší a naprosto mě ignorují. Už jenom čekám, kdy skrz mě začnou procházet.

Troufám si říct, že se svými 187 centimetry objektivně nepatřím k figurám snadno přehlédnutelným. Přesto si individua mnohem menší ve frontách stoupají bez jakýchkoli skrupulí přede mě, jako kdybych tam vůbec nebyl. Když si dovolím na svou existenci upozornit, v lepším případě se mi omluví „jé, promiňte, já vás neviděl“, v prostředním případě se tváří, jako kdyby nic neslyšeli, v horším případě na mě vyjedou, ať si nevyskakuji a nejsem drzý.

Také pozdravy a telefonování jsou v mém případě činnosti zcela zbytečné. Můj pozdrav lidé většinou vůbec neregistrují, jen tupě zírají do blba (na mě) a jdou dál, jako by nic. Pokud někdo náhodou pozdraví mě, vzápětí se mi hned omluví, že to je omyl, že si mě s někým spletl. Když někomu telefonuji, tak mi dotyčný telefon nebere vůbec nebo náš telefonický rozhovor sestává z toho, že poslouchám „haló? haló? neslyším!“.

Velké problémy mám i jako zákazník. Mé objednávky a rezervace se ztrácejí a odpovědní pracovníci pravidelně popírají, že se mnou kdy mluvili. Už jsem si zvykl, že se na schůzky dostavuji sám, protože v případě pracovních a obchodních schůzek mizím druhé straně z diářů, v případě schůzek soukromých se druhé straně vypařuji z paměti. Jsem docela zvědav, co se stane, jestli se někdy budu ženit. Buď na té svatbě budu úplně sám, nebo, pokud by se snad někdo dostavil, v ideálním případě i moje nastávající žena, bude tato pravděpodobně rovnou prohlášena rovnou mojí vdovou, protože mou přítomnost nikdo nezaznamená.

Při vyřizování na úřadech není mé klepání na dveře slyšet, ani když buším pěstí. (Vyrazit jsem je, pravda, ještě nezkusil, ale stejně pochybuju, že by si toho někdo všiml). U přepážky můžu stát klidně půl hodiny – paní za ní to při vyřizování soukromého telefonátu (Zdeněčkovi vyrostl první zoubeček) a konzumaci kávy nijak neruší.

Lístky do divadla na stejné místo, které mám já, se zpravidla prodávají i někomu jinému, většinou cholerikovi, po jehož desetiminutovém hromování hodí biletářka smutný kukuč na mě, jestli bych si ty lístky nemohl vyměnit na jiné datum. Jelikož budu v brzké době kupovat byt, začínám se psychicky připravovat na společnou domácnost s neznámým spolubydlícím.

Přes to všechno existují dvě skupiny lidí, kteří mě nepřehlížejí, ba naopak, obracejí se na mě vždy přednostně. Jsou to žebráci a agresivní opilci. Asi je to znamení shůry, abych věděl, jakou cestou se mám v životě dát.

V příštím čísle (vychází 1. srpna 2006) najdete:

Rozhovor s Jiřím Drašnarem (možná)

Tři básně Martina Pocha (pravděpodobně)

Něco od Jakuba Grombíře (určitě)

Elsinor (konečně)

Na shledanou příště!

Ne za pomente!